

curier

economic legislativ

Contabilitate — financiar

Probleme de drept financiar

1. IMPOZITUL PE FONDUL TOTAL DE RETRIBUIRE

Conform Legii nr. 1/1977 impozitul pe fondul total de retribuire se suportă de unitățile socialiste de stat, organizațiile cooperăției meșteșugărești și cooperăției de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor, celelalte organizații obștești, precum și de asociațiile economice intercooperatiste și cooperativele agricole de producție, pentru fondul de retribuire aferent persoanelor încadrate cu contract de muncă.

Veniturile din retribuțiile primite de la persoane fizice (ex.: personalul casnic), sau juridice, altele decât unitățile socialiste (ex.: de la reprezentanțele comerciale ale firmelor străine, de la sucursalele băncilor străine etc.) se supun, în continuare, plății impozitului pe retribuțiile individuale, calculat cu cotele progresive, conform Decretului nr. 153/1954, cu modificările ulterioare.

Baza impozabilă o constituie fondul total de retribuire care cuprinde retribuțiile tarifare, indemnizațiile, premiile și orice alte drepturi prevăzute de lege. În cazul în care o parte din retribuție se acordă în natură, contravaloarea produselor, calculată la prețurile cu amănuntul, se include în fondul total de retribuire. În fondul total de retribuire supus calculului impozitului nu se includ: diurnele de deplasare și detașare, indemnizațiile de transfer sau detașare, drepturile de autor sau colaborator extern, retribuțiile plătite nevăzătorilor invalizi de gradele I sau II și retribuțiile pentru prestarea de servicii pe bază de contracte civile sau pentru lucrări care nu au la bază contracte de muncă reglementate, ca atare, prin legislația muncii.

Pentru indemnizațiile de asigurări sociale, impozitul pe fondul total de retribuire se suportă din fondul asigurărilor sociale

Avem de remarcat și prevederile art. 11 din Decretul nr. 153/1980 și art. 9 alin. 2 din Legea nr. 57/1974, republicată, care stabilesc că pentru cotele-părți acordate oamenilor muncii din fondul destinat participării la beneficii, impozitul se suportă de unitățile socialiste din costurile de producție sau, după caz, din cheltuielile de circulație. Măsura aceasta reprezintă o înlesnire pentru personalul muncitor deoarece impozitul nu afectează fondul de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor.

Impozitul se determină prin aplicarea unor cote proporționale, diferențiate pe ramuri, subramuri și activități, la fondul total de retribuire. Cotele de impozit sînt între

14,50 și 17,50 la sută, avînd în vedere nivelul retribuțiilor medii pe ramuri, subramuri sau activități și corespund nivelului de 12,66 la sută și respectiv 14,89 la sută cotă de impozit aplicată la retribuția brută. **Asociațiile de locatari plătesc impozitul asupra fondului total de retribuire calculat cu cota de 15,5 la sută¹.**

Impozitul pe fondul total de retribuire se varsă lunar la bugetul republican sau local, în funcție de subordonarea unității plătitoare. Eliberarea fondului de retribuire pentru ultima plată a drepturilor de retribuție convenite pentru luna respectivă se face de către organele bancare, numai după primirea documentelor pentru virarea impozitului.

În caz de neplată la termen a impozitului pe fondul total de retribuire se calculează o **majorare de unu la sută pentru fiecare lună sau fracțiune de lună de întîrziere.**

Impozitul pe fondul total de retribuire neplătit la termen sau calculat nelegal se poate stabili pe un an în urmă de la data constatării.

Diferențele de plată se varsă la bugetul de stat în termen de cinci zile de la data stabilirii acestora, iar cele plătite în plus se compensează sau se restituie, pe aceeași perioadă.

2. CONTRIBUȚIA PENTRU ASIGURĂRILE SOCIALE DE STAT

În societatea noastră socialistă, se garantează și asigură acordarea de pensii pentru munca prestată, pentru limită de vîrstă sau în caz de invaliditate, pentru incapacitate temporară de muncă, de urmaș etc.

Principala sursă de venituri a bugetului asigurărilor sociale de stat o reprezintă vărsămintele efectuate de unitățile economice și instituții de stat sub forma contribuției pentru asigurări sociale care se suportă din costurile de producție sau din cheltuielile de circulație, iar în cazul instituțiilor de stat, din fondurile prevăzute în bugetele de venituri și cheltuieli.

Contribuția pentru asigurări sociale se determină prin aplicarea unor cote proporționale, la fondul de retribuire, inclusiv impozitul pe fondul total de retribuire².

În fondul total de retribuire pentru care se calculează contribuția pentru asigurări sociale nu se includ sumele plătite asiguraților din fondurile asigurărilor sociale de stat, drepturile plătite în cazul desfacerii contractelor de muncă, diurnelor de deplasare, detașare și indemnizațiile de transfer și alte sume prevăzute la art. 2 din Decretul nr. 389/1972³.

Stabilirea contribuției pentru asigurările sociale de stat pe baza fondului total de retribuire plus impozitul afe-

¹ Decret nr. 387/1977 pentru aprobarea Statutului privind organizarea și funcționarea asociației locatarilor, publicat în B. Of. nr. 116 din 16 noiembrie 1977.

Supliment la

nr. 13 1983

Revista
ECONOMICA

rent, a avut suport. La timpul respectiv, necesitatea de a nu reduce fondul respectiv prin aplicarea cotei în vigoare, la fondul de retribuie net. Întrucât drepturile de asigurări sociale (pensii, indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă etc.) se calculează în raport cu retribuția netă, principal și contribuția pentru asigurări sociale ar trebui determinată pe aceeași bază. De aceea — de lege ferenda — considerăm că odată cu majorările de retribuție care vor avea loc în viitor trebuie examinată și această problemă astfel încât să se asigure fondul bănesc necesar, fără a majora însă, în mod nejustificat, contribuția suportată de unitățile economice și instituțiile de stat.

În cazul persoanelor fizice și juridice altele decât unitățile socialiste, care nu plătesc retribuții nete contribuția pentru asigurările sociale de stat se calculează asupra retribuiților brute plătite personalului respectiv.

Cota generală de contribuție pentru asigurări sociale este de 15 la sută, față de un număr relativ mare de cote aplicate înainte de 1 ianuarie 1973. Ca excepție, în unele sectoare se aplică un alt nivel al cotelor de asigurări sociale, astfel:

- a) 25 la sută, unitățile socialiste române care prestează activitate în străinătate, firmele străine, societățile mixte, reprezentanțele firmelor comerciale sau ale organizațiilor comerciale, reprezentanțele diplomatice etc., pentru personalul lor cuprins în sistemul asigurărilor sociale române;
- b) 14 la sută, organele centrale și locale ale administrației de stat, organele judecătorești și ale procuraturii și instituțiile social-culturale de stat;
- c) 9 la sută, unitățile agricole de stat;
- d) 11 la sută, stațiunile pentru mecanizarea agriculturii;
- e) 14 la sută asociațiile de locatari;
- f) 7 la sută, persoanele fizice.

Plata la bugetul de stat a contribuției pentru asigurări sociale se face odată cu plata chenzinei a doua a retribuiților, cu excepția persoanelor fizice care plătesc contribuția trimestrial. Pentru neplata la termen a sumelor datorate se calculează majorări de întârziere.

Contribuția pentru asigurările sociale de stat poate fi stabilită pe cel mult 18 luni în urmă de la unitățile socialiste și pe 2 ani anteriori de la persoanele fizice și juridice altele decât unitățile socialiste, de la data constatării.

3 TAXA PENTRU FOLOSIREA TERENURILOR PROPRIETATEA ÎNTREGULUI POPOR

Începând din anul 1975, s-a introdus taxa pentru folosirea terenurilor proprietatea întregului popor². Prin această taxă s-a urmărit instituirea unui mijloc suplimentar pentru protecția terenurilor agricole și forestiere.

La determinarea taxei se are în vedere situația existentă la începutul fiecărui an calendaristic. În consecință, schimbările intervenite în cursul anului (restringeri de suprafețe sau extinderi) nu modifică cuantumul taxei stabilite pe baza situației de la 1 ianuarie.

Terenurile supuse plății acestei taxe sînt atît cele construite, cît și cele neconstruite, precum și cele utilizate pentru drumuri, căi ferate, pentru sedii administrative și social-culturale (creșe, cantine, cămine, săli, de sport și alte destinații asemănătoare).

Pentru terenurile situate în perimetrul constructibil al localităților, taxa este diferențiată pe categorii de localități și pe zone în cadrul localităților astfel:

Zone în localitățile	lei/m.p./an				
	Localități urbane categoria				Localități rurale
	I	II	III	IV	
A	15.00	10.00	4.00	2.00	2.00
B	8.00	5.50	2.25	1.50	1.50
C	4.50	3.00	1.50	—	—
D	3.00	2.00	—	—	—

Încadrarea localităților urbane pe categorii este prevăzută de lege astfel: în categoria I se încadrează municipiul București în categoria II municipiile reședință de județ, cu excepția unor municipii expres menționate (care se încadrează în categoria III), precum și municipiul Hunedoara. Restul localităților se încadrează în categoriile III sau IV de către comitetele executive ale consiliilor populare județene.

În cadrul localităților, încadrarea pe zone se face de comitetele (birourile) executive ale consiliilor populare municipale, orașenești și comunale, urmărindu-se aplicarea unui nivel mai ridicat de taxă pentru terenurile situate în zonele centrale.

Pentru terenurile situate în afara perimetrului constructibil al localităților se percepe taxa minimă de mai sus, corespunzătoare categoriei de localități de care aparțin terenurile respective, majorată în funcție de zona de fertilitate, cu 50—250%. Această majorare stimulează amplasarea noilor obiective în perimetrul constructibil, deci protejarea terenului agricol.

Pentru terenurile situate în afara incintei unităților economice (căi ferate, drumuri), pentru aeroporturi precum și pentru birouri, locuințe etc sînt stabilite taxe mai reduse.

În scopul de a determina folosirea întregului potențial agricol al țării, taxele de mai sus se majorază cu 500 la sută pentru terenurile libere situate în incinta unităților economice sau în afara acestora care nu sînt folosite pentru producția agricolă³. Această suprataxă reprezintă o măsură financiară suplimentară de protejare a fondului funciar.

Taxa nu se datorează pentru terenurile date în folosință gratuită cooperativelor agricole de producție și asociațiilor cooperatiste agricole. De asemenea, nu se datorează taxă pentru terenurile improprii pentru agricultură sau silvicultură (inclusiv cele ocupate de iazuri, bălți sau locuri de acumulare), precum și pentru exploatrile din subsol, dacă nu afectează folosirea suprafeței solului.

Unitățile agricole de stat, stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, întreprinderile de exploatare și întreținere a lucrărilor de îmbunătățiri funciare și gospodărirea apelor, datorează taxă numai pentru suprafețele situate în perimetrul constructibil și neconstructibil al localităților, aferente obiectivelor industriale de prelucrare a materiilor prime agricole sau silvice, precum și pentru drumuri.

Taxa pentru folosirea terenurilor proprietatea întregului popor se varsă la bugetul local în patru rate trimestriale egale, pînă în ziua de 15 inclusiv a ultimei luni din trimestru.

Unitățile economice noi plătesc taxa începînd cu anul următor punerii în funcțiune a noilor obiective de investiții, taxa fiind prevăzută în bugetele de venituri și cheltuieli și respectiv avută în vedere la planificarea rezultatelor financiare. Potrivit Anexei nr. 1 la Legea nr. 29/1978, taxa pentru folosirea terenurilor proprietatea întregului popor se suportă din rezultatele financiare ale unităților socialiste.

Încasările la buget din taxa pentru folosirea terenurilor proprietatea întregului popor prezintă creșteri reduse de la un an la altul ceea ce scoate în evidență efortul depus de unitățile socialiste, pentru utilizarea rațională a terenurilor agricole și silvice.

² Art. 28 din Legea nr. 1/1977 privind impozitul pe fondul total de retribuie al unităților socialiste de stat.

³ Decretul nr. 389/1972 cu privire la contribuția pentru asigurările sociale de stat, publicat în B. Of. nr. 112 din 18 octombrie 1972, modificat prin Decretele nr. 162/1978 și 371/1978.

⁴ Legea nr. 59/1974 o denumește „taxă pentru folosirea terenurilor proprietate de stat“.

⁵ Decret nr. 258/1982 pentru modificarea Legii nr. 59/1974 cu privire la fondul funciar, publicat în B. Of. nr. 64 din 12 iulie 1982.

4. TAXELE VAMALE

☉ Taxele vamale datorate de unitățile socialiste. În condițiile economiei noastre socialiste în care comerțul exterior este monopol de stat, iar prin plan se dimensionează volumul importurilor și al exporturilor, taxele vamale constituie un mijloc suplimentar de stimulare a exporturilor, de largire a cooperării economice cu alte state. Totodată, prin taxele vamale se asigură folosirea avantajelor partenerii României la diviziunea internațională a muncii, stimularea raționalizării importurilor la produsele care se pot fabrica în țară sau care nu sînt de strictă necesitate, intensificarea, pe baze reciproc avantajoase, a schimburilor economice și tehnico-științifice cu alte țări. Taxele vamale, ca **pirghie economico-financiară în activitatea de comerț exterior au un rol activ** în asigurarea economiei cu materiile prime și alte produse deficitare și în același timp de protecție a industriei naționale corespunzător dezvoltării generale a țării noastre. Astfel, **pentru produsele exportate nu se datorează taxe vamale**, iar sistemul vamal este astfel conceput încît să orienteze importurile, cu precădere spre materiile prime și materialele necesare economiei.

La importul de mașini și utilaje se plătesc taxe vamale ținînd seama de posibilitățile tot mai largi ale industriei noastre de a produce astfel de produse, la nivel calitativ superior.

Obligația plății taxelor vamale revine unităților autorizate să efectueze operațiuni de comerț exterior care sînt imputernicite de lege să calculeze și să verse la bugetul statului taxele vamale aferente mărfurilor importate⁶.

Cuantumul taxelor vamale se determină prin aplicarea taxei vamale, care este stabilită în procente, la valoarea în vamă a mărfurilor importate⁷.

Valoarea în vamă reprezintă prețul extern transformat în lei potrivit normelor legale. În prețul extern se includ și cheltuielile de transport, manipulare și asigurare, precum și orice alte cheltuieli în valută, în cazul în care prețul extern nu cuprinde și aceste cheltuieli. Valoarea în vamă a mărfurilor nu include cheltuielile de manipulare în porturile românești, contrastările, precum și orice fel de primă.

Taxele vamale sînt stabilite **ad valorem**, prin tariful vamal de import al Republicii Socialiste România⁸, pentru circa 1100 mărfuri și grupe de mărfuri, potrivit Nomenclatorului de la Bruxelles.

Nivelul taxelor vamale este diferențiat pe mărfuri sau grupe de mărfuri, corespunzător cerințelor politicii vamale a statului nostru. Astfel, pentru materiile prime taxele vamale sînt stabilite la un nivel mai redus (de regulă pînă la 5—10 la sută); unele materii prime de bază sînt exceptate de la plata taxelor vamale (petrol, minereuri, fontă, feroaliaje, cupru, nichel, plumb, zinc etc.). La mașini și utilaje taxele vamale sînt mai ridicate, nivelul acestora pentru majoritatea produselor, fiind de 15—25 la sută.

Plata taxelor vamale se face la termenele stabilite de Ministerul Finanțelor (zilnic, semidecadal sau chenzimal în funcție de volumul anual planificat al taxelor vamale al unității plătitoare).

Pentru nerespectarea termenelor de plată se aplică **majorări de întîrziere** de 0,05 la sută pentru fiecare zi de întîrziere.

În cazul în care se constată că taxele vamale nu au fost corect determinate, diferențele pot fi stabilite pe o **perioadă anterioară de un an** de la vîmuire. Diferențele de plată trebuie achitate în termen de 5 zile de la data comunicării, iar diferențele în plus se restituie în termen de 30 de zile de la data stabilirii diferenței.

Taxele vamale se fac venit la bugetul republican.

Potrivit codului vamal sînt scutite de plata taxelor vamale unele bunuri importate de unitățile autorizate să efectueze operațiuni de comerț exterior și anume:

a) mostrele, modelele de referință, probele, materialele publicitare, de reclamă și documentare, în cadrul obiectului de activitate al unităților importatoare, cu respectarea condițiilor prevăzute în Regulamentul vamal;

b) bunurile care au fost reparate sau înlocuite de partenerii externi; bunurile destinate înlocuirii unor produse importate anterior, conform clauzelor contractuale privind calitatea; bunurile care se înapoiază în țară ca urmare a unei expediții eronate;

c) bunuri special autorizate de organele prevăzute de lege pentru a fi încorporate în produse pentru export sau prelucrate în vederea exportului;

d) mașini, utilaje și aparate trimise fără plată de partenerii externi pentru producerea de mărfuri destinate exclusiv exportului, în baza unor contacte încheiate potrivit autorizațiilor emise;

e) bunurile pentru unitățile militare și cele destinate apărării naționale.

Scutirea de taxe vamale operează numai dacă bunurile sînt folosite în scopurile pentru care au fost importate, fiind instituită obligația organelor de control financiar de a verifica respectarea acestei condiții (destinații) și să ia măsuri corespunzătoare în caz că se constată abateri.

De asemenea, Codul vamal prevede posibilitatea cu prin decret prezidențial să se acorde **reduceri și scutiri** de taxe vamale, ori instituiți contingente de mărfuri scutite de taxe vamale sau suspenda temporar, parțial sau total, aplicarea acestor taxe la importul anumitor mărfuri.

Pentru societățile mixte cu sediul în România care, în condițiile prevăzute de lege, pot exporta sau importa bunuri în cadrul obiectului lor de activitate, se aplică regimul vamal stabilit pentru unitățile autorizate să efectueze operații de comerț exterior. Această asimilare de regim vamal reprezintă încă o măsură legislativă de încurajare și stimulare a partenerilor străini în participarea la constituirea de societăți mixte cu sediul în țara noastră.

În plus, se acordă o scutire de taxe vamale specială pentru bunurile pe care partenerii străini la societățile mixte cu sediul în România le introduc în țară în cadrul aportului lor de capital social.

Pentru urmărirea și încasarea taxelor vamale, **titlul executor** îl constituie declarația vamală (pe care exportatorii și importatorii sînt obligați să o depună) pe care organele vamale au acordat libretul de vamă.

Contestațiile cu privire la aplicarea tarifului vamal sînt date în competența de soluționare a șefului unității vamale la care s-a efectuat vîmuirea. În termen de 30 de zile de la data primirii comunicării, împotriva soluției date de șeful unității vamale se poate face **întîmpinare** la Direcția Generală a Vămirilor. Aceasta din urmă soluționează întîmpinarea prin decizie definitivă și executorie.

Codul vamal cuprinde unele **dispoziții speciale aplicabile în relațiile vamale internaționale**. Astfel, la importul de mărfuri din țările cu care schimburile comerciale se realizează pe bază de convenții și protocoale internaționale, aplicarea taxelor vamale se face potrivit prevederilor din acestea. **Taxele vamale pot fi majorate**, la importul de mărfuri din țările care nu aplică în relațiile cu țara noastră tratamentul națiunii celei mai favorizate în domeniul vamal. Totodată, prin Decret al Consiliului de Stat, se pot institui taxe vamale majorate în relațiile cu țările care introduc majorări de taxe vamale neconvenite în prealabil. Aceste dispoziții sînt menite a promova și în domeniul vamal principiile democratice și echitabile pe care România le aplică în mod consecvent în politica sa externă, protejînd, în același timp, economia noastră împotriva efectelor unor măsuri care dezavantajează comerțul românesc.

⁶ Art. 67 din Regulamentul vamal, aprobat prin Decretul nr. 337 din 26 noiembrie 1981, publicat în B. Of. nr. 90—91 decembrie 1981.

⁷ Art. 24 din Codul vamal al Republicii Socialiste România — Legea nr. 30 din 22 decembrie 1978, publicată în B. Of. nr. 115 din 29.XII.1978.

⁸ Decret nr. 395 din 2 decembrie 1976 privind tariful vamal de import al Republicii Socialiste România, publicat în B. Of. nr. 109—110 din 9 decembrie 1976.

● **Taxele vamale de la persoanele fizice.** Taxa vamală se percepe de către organele vamale asupra mărfurilor (importate, exportate sau tranzitate), potrivit tarifelor și convențiilor vamale. În socialism, așa cum am văzut, a scăzut, în general **rolul taxei vamale** în schimburile de mărfuri⁹, manifestându-și însă importanța cuvenită în cazul bunurilor introduse sau scoase din țară de către persoanele fizice.

Deși taxele vamale încasate de la persoanele fizice sînt de un volum redus acestea au un **rol important în a descu-raja introducerea în țară a unor bunuri care se produc în mod curent și în cantități suficiente la intern, de a preveni anumite tendințe speculative sau a frîna scoaterea din țară a unor produse deficitare.**

Persoanele fizice pot introduce sau scoate din țară numai **bunuri de uz personal, familial sau gospodăresc.** Potrivit art. 52 din Codul vamal al Republicii Socialiste România, introducerea sau scoaterea de bunuri de către persoanele fizice în scopul comercializării este interzisă. Această dispoziție are la bază prevederea de principiu din art. 8 a Constituției Republicii Socialiste România care declară **comerțul exterior drept monopol de stat.**

În conformitate cu Regulamentul vamal, aprobat prin Decretul nr. 337/1981, persoanele fizice sînt **obligate să declare, verbal sau scris, bunurile pe care le introduc sau scot din țară și să le prezinte organelor vamale, pentru efectuarea vămuirii.**

Bunurile care se introduc sau se scot din țară de persoanele fizice sînt supuse taxelor cuprinse în tariful vamal stabilit prin Regulamentul vamal, anexa nr. 4. **Taxele vamale se aplică la valoarea în vamă a bunurilor, fără a se ține seama de uzura lor.** În cazul depășirii limitelor valorice sau cantitative prevăzute (de Regulamentul vamal, Anexa nr. 2) pentru introducerea sau scoaterea de bunuri de persoanele fizice se aplică **taxe vamale majorate, potrivit Regulamentului vamal.**

Quantumul taxelor vamale se stabilește de organele vamale, care le încasează și varsă la bugetul de stat. Taxa vamală se calculează prin aplicarea **cotei procentuale prevăzute în tarif, la valoarea în vamă** care se determină pe baza prețului intern cu amănuntul stabilit pentru aceleași produse sau pentru produse similare; în cazul în care prețul nu poate fi determinat se ia în calcul prețul extern din documentul de procurare, care se transformă în lei la cursul pentru operațiuni necomerciale. Nivelul taxelor vamale **pentru bunurile introduse în țară de persoanele fizice este diferențiat între 10 și 50 la sută** (ex.: 15 la sută pentru articolele sportive și jucării, 20 la sută pentru produsele electrotehnice, aparate fotografice, ceasuri, 40 la sută pentru piese de schimb auto, tutun și produse din tutun, 50 la sută pentru autoturisme, băuturi alcoolice).

Pentru bunurile scoase din țară de persoanele fizice taxa este de 20 la sută din valoare, cu excepția unor produse alimentare scoase din țară de persoane cu domiciliul în străinătate la care taxa este de 100 la sută.

Legea prevede că anumite bunuri pot fi introduse în țară numai cu plata **taxelor vamale în valută** (frigidere, mașini de cusut, televizoare, aparate de radio, aspiratoare, radiocaseofoane, autoturisme etc.), iar taxa vamală se majorază cu 100—300 la sută.

Prin lege sînt prevăzute **produsele prohibite** a fi introduse sau scoase din țară, precum și scutiri de taxe vamale, aplicarea de taxe vamale la nivelul prevăzut în tarif sau taxe vamale **majorate, cu limite diferențiate pentru persoana trimisă în străinătate în interes de serviciu, turiști, persoane care își stabilesc domiciliul în România, persoane străine aflate în interes de serviciu în țara noastră etc.**

Sînt scutite de plata taxelor vamale la introducerea în țară următoarele categorii de bunuri: bunuri de uz personal, în cantități raționale, produse farmaceutice; proteze, instrumente aparate, cărucioare și tricicliuri cu sau fără motor, inclusiv piesele de schimb ale acestora, pentru uzul bolnavilor sau invalizilor, cu avizul organelor sanitare; obiectele de colecție și antichități, precum și pietre

prețioase și semiprețioase, metale prețioase și obiecte confecționate din acestea, cu respectarea obligațiilor legale privind deținerea și circulația acestora (limitele cantitative sînt prevăzute la pct. 50 din Anexa nr. 2 la Regulamentul vamal); bunurile scoase din țară și care se înapoiază nefiind admise la destinație. De asemenea, nu se aplică taxe vamale bunurilor mobile, inclusiv mijloacelor de transport, dobîndite prin succesiuni deschise în țară sau în străinătate, dovedite pe baza unor documente oficiale.

Contestațiile cu privire la aplicarea tarifului vamal se depun — conform art. 222 din Regulamentul vamal — în termen de 1 an de la vămuire și se soluționează de șeful unității vamale unde s-a efectuat vămuirea. Împotriva soluției date cei interesați pot face **întîmplării**, în termen de 15 zile de la data comunicării, la Direcția Generală a Vămilor. Decizia este definitivă și executorie.

Dacă se constată că taxele vamale nu au fost corect determinate, **diferențele în minus** pot fi stabilite în termen de 2 ani de la data încasării taxelor vamale. În cazul că la somația organelor vamale, debitorul nu plătește în termen de 30 de zile diferența datorată, suma se transmite spre urmărire și încasare organelor financiare locale.

Diferențele încasate în plus, se restituie celor în drept în termen de 30 de zile. Restituirea se face de organele vamale din încasările curente de taxa vamală.

Diferențele constatate în minus pînă la 25 lei nu se urmăresc, iar diferențele constatate în plus pînă la 25 lei nu se restituie.

5. TAXELE CONSULARE

Taxele consulare se dăborează pentru anumite servicii prestate de misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României, de către Ministerul Afacerilor Externe și de alte organe abilitate să efectueze asemenea servicii.

Regimul juridic al taxelor consulare este prevăzut în Decretul nr. 259/1982 pentru stabilirea taxelor consulare, publicat în B. Of nr 65 din 15 iulie 1982.

Plătitori ai taxelor consulare pot fi atât persoane fizice, cît și persoanele juridice care solicită serviciile misiunilor diplomatice sau oficiilor consulare ale țării noastre, Ministerului Afacerilor Externe sau altor organe, indiferent dacă sînt români sau străini.

Taxele consulare sînt stabilite de lege în **sume fixe, diferențiate pe categorii de servicii consulare sau valoarea mărfurilor.** În două cazuri taxa este **procentuală și anume:** pentru asistența acordată pentru lichidarea succesiunilor, în baza dreptului de reprezentare general al misiunilor diplomatice sau al oficiilor consulare, după valoarea succesiunii transferate în țară (2—7% progresiv în raport de valoarea succesiunii) și pentru lichidarea succesiunilor în mod nemijlocit de către misiunile diplomatice și oficiile consulare după valoarea succesiunii transferate în țară (7%).

Principalele servicii consulare și nivelul taxelor aferente acestora sînt, exemplificativ, următoarele:

a) **Taxe pentru pașapoarte:** înregistrarea cererii pentru întocmirea unui pașaport ori altui document pentru trecerea frontierei de stat sau pentru prelungirea valabilității acestora — individual, 65 lei, colectiv, de fiecare persoană, 35 lei; eliberarea unui pașaport sau altui document de trecere a frontierei de stat — individual, 250 lei, colectiv, de fiecare persoană, 125 lei.

b) **Taxe pentru vize:** înregistrarea cererii posesorilor de pașapoarte pentru acordarea prelungirii valabilității vizelor — 65 lei; viza de ieșire 900 lei; viza de intrare: pentru cetățenii români sau foștii cetățeni români care se înapoiază definitiv în țară sau care, aflîndu-se temporar

⁹ Gh. D. Bistriceanu, C.G. Demetrescu, E.I. Macavei, **Lexicon de finanțe — credit, contabilitate și informatică financiar-contabilă**, Vol. I. Finanțe și credit, Edit. didactică și pedagogică, București, 1981, p. 685.

în țară, au primit autorizația pentru a se stabili în România — 125 lei, pentru străini — 375 lei; viza de intrare — ieșire: pentru o călătorie — 150 lei, pentru mai multe călătorii — 500 lei, pentru turiști, o călătorie — 75 lei; viza de ieșire-intrare: individuală — 125 lei, individuală, care dă dreptul la mai multe călătorii — 250 lei, colectivă, de fiecare personală, 75 lei; viza de tranzit: simplu — 75 lei, dublu — 100 lei; cererea de obținere a vizelor străine, o călătorie, 25 lei.

c) **Taxe pentru acte notariale și pentru serviciile prestate** de Ministerul Afacerilor Externe, misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României: redactarea și autentificarea procurilor sau imputernicirilor, de fiecare exemplar, 150 lei pentru administrarea bunurilor sau efectuarea operațiunilor de credit și 75 lei pentru alte procuri sau imputerniciri; legalizarea semnăturii, inclusiv pe declarațiile de chemare, dare de dată certă, pentru fiecare act, 25 lei; legalizarea semnăturii și sigiliului, de fiecare act, indiferent de natura lui, 125 lei; legalizarea de către misiunile diplomatice sau oficiile consulare a certificatelor de origine și control al mărfurilor, a facturilor și conosamentelor, în funcție de valoarea mărfurilor, de fiecare exemplar, pentru valori pînă la 10.000 lei taxa de 30 lei, pînă la 20.000 lei — 50 lei, pînă la 50.000 lei — 125 lei, pînă la 100.000 lei — 300 lei, pînă la 1.000.000 lei — 750 lei, iar peste 1.000.000 lei taxa este de 900 lei (valoarea în lei se calculează la cursul în lei pentru operațiuni necomerciale); legalizarea de către Ministerul Afacerilor Externe a actelor comerciale emise de organizațiile românești de comerț exterior, de fiecare exemplar, cite 25 lei.

d) **Alte servicii prestate** de Ministerul Afacerilor Externe, misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României sau de alte organe: eliberarea unui certificat de cutumă — 125 lei; certificarea modificărilor survenite în listele de echipaj ale navelor — 125 lei; înregistrarea cererii pentru acordarea cetățeniei române — 500 lei; înregistrarea cererii pentru clarificarea cetățeniei — 75 lei.

Taxele consulare se percep prin plată directă, anulare de timbru consular ori în alt mod stabilit de Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Finanțelor.

Oficiile consulare și misiunile diplomatice ale României percep taxele în moneda țării de reședință sau în altă monedă liber convertibilă.

Calculul taxelor consulare percepute de către misiunile diplomatice și oficiile consulare, precum și de către punctele de control pentru trecerea frontierei de stat, se efectuează la cursul oficial cu primă pentru operațiuni necomerciale.

Reduceri sau scutiri de taxe pot fi convenite, prin înțelegeri bilaterale, în condiții de reciprocitate, de către Ministerul Afacerilor Externe, cu avizul Ministerului Finanțelor și Ministerul de Interne.

De asemenea, sînt scutite de taxe consulare, în condiții de reciprocitate, vizele de intrare-ieșire și tranzit pentru reprezentanții statelor la organizațiile și organisme internaționale sau pentru funcționarii acestora, precum și pentru membrii familiilor lor.

În realizarea aceluiași principiu, al reciprocității, dacă taxele consulare române sînt inferioare celor aplicate de alte state, Ministerul Afacerilor Externe poate stabili, cu avizul Ministerului Finanțelor taxe corespunzătoare celor percepute de statele respective.

Drd. Ioan CONDOR
consilier juridic șef M.F.

Breviar alfabetic

Contracte economice și comerciale internaționale

B

BALANȚE MATERIALE — Pentru realizarea unei concordanțe depline între cererile formulate de beneficiari și între posibilitățile de producție și pentru a se asigura o legătură între planul național unic și contractele economice, a fost reglementată obligativitatea elaborării de balanțe materiale, funcția lor fiind aceea de a asigura un echilibru dinamic și permanent între resurse și necesar. Prin mijlocirea balanțelor materiale se asigură, pe de o parte, încărcarea optimă a capacităților de producție, dimensionarea strictă a importurilor, iar pe de altă parte utilizarea cât mai eficientă a resurselor materiale pentru consum. Sub acest aspect, balanțele materiale exprimă sintetic echilibrarea globală pe grupe de produse, iar analitic arată relațiile multiple ce se nasc între diferite secțiuni de plan, normative de consum, parteneri, echilibru care, de fapt, constituie baza procesului de realizare a aprovizionării tehnico-materiale. Potrivit art. 99, din Legea nr. 14/1971, nomenclatorul produselor pentru care se elaborează balanțele materiale, coordonatorii de balanțe, precum și competențele de aprobare a acestora se stabilesc prin hotărîre a Consiliului de Miniștri, la propunerea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe și Comitetului de Stat al Planificării. În cazurile în care datorită modificărilor rezultate din aplicarea unor dispoziții legale privind indicatorii planului național unic, ori a profilului de activitate al titularilor de plan, actualizarea nomenclatoarelor se face de către M.A.T.M. și C.S.P. Balanțele materiale se elaborează pe perioada planurilor cincinale, se actualizează odată cu planurile anuale și se aprobă: prin planul național unic de dezvoltare economico-socială, pentru materiile prime, materialele, combustibilii, carburanții, energia, mașinile și utilajele cu rol hotărîtor în dezvoltarea economiei și în stabilirea proporțiilor între ramurile acesteia; de către organele de conducere colectivă din ministere și celelalte organe centrale sau de organele locale, cu avizul M.A.T.M. și C.S.P., pentru alte produse importante, la care sînt necesare importuri ori se prevăd sarcini de export; de către organele de conducere colectivă din centrale și întreprinderi, însușite de către ministerul tutelar și cu avizul M.A.T.M., pentru celelalte produse. Legea nr. 14/1971, după ce face precizarea că coordonator de balanță este principalul producător — întreprindere, centrală sau minister — sau în unele cazuri unitatea de desfacere sau principalul beneficiar, stabilește, prin art. 93, atribuțiile acestora, sub următoarea formulare: „Sarcina elaborării și prezentării proiectelor balanțelor materiale și soluțiilor de echilibrare ale acestora pentru planurile cincinale și anuale, adaptării balanțelor materiale potrivit îmbunătățirilor ce se aduc planurilor anuale, emiterii repartițiilor pentru încheierea sau adaptarea contractelor economice și răspunderea pentru executarea balanțelor aprobate revine coordonatorilor de balanțe”. La baza elaborării balanțelor stau datele temeinic fundamentate pe care le comunică coordonatorilor de balanțe — la termenele prevăzute pentru elaborarea planului de aprovizionare tehnico-materială — centralele industriale, organele centrale și cele locale, care au în subordine unități producătoare și consumatoare, cu privire la: necesarul de consum de materii prime, materiale, ambalaje, piese de schimb, combustibilii, carburanții, energie, mașini și utilaje; nivelurile de producție și celelalte resurse care se cu-

prind în balanțe. Art. 97, aliniat final, din Legea nr. 14/1971, prevede că fundamentarea necesarului de aprovizionare se face pe baza normelor, normativelor de consum și de stoc aprobate, întreprinderile în cauză având obligația să se preocupe permanent de reducerea continuă a consumurilor specifice, creșterii indicilor de valorificare și de utilizare a materiilor prime, de intensificarea recuperării și reutilizării materiilor prime, materialelor și resurselor energetice refolosibile. Balanțele materialele conțin, în principal, următoarele elemente: resursele din țară, al căror volum are în vedere utilizarea intensivă, în mod complet, a capacităților de producție de care dispun toate întreprinderile cu același profil, precum și materialele refolosibile; resursele din import, judicios determinate și strict dimensionate pentru a completa resursele interne în măsura în care necesarul nu poate fi acoperit de producție indigenă; nevoile de aprovizionare ale tuturor beneficiarilor pentru producție, exploatare, investiții, fundamentate, așa cum am arătat mai sus, prin planurile de producție, normativele și normele de consum; necesarul de materiale pentru acoperirea nevoilor de consum ale populației; volumul exportului; rezervele de plan, dimensionate în funcție de natura materialelor și specificul proceselor productive; rezervele de stat pentru situații excepționale. Constituind elemente componente ale planului de aprovizionare tehnico-materială, balanțele materiale pot fi modificate în condițiile în care se pot modifica prevederile de plan. Art. 23 din Legea nr. 8/1972 stabilește principiile potrivit cărora prevederile de plan cincinal și anual se pot modifica, în condițiile legii, numai în cazuri temeinic justificate și că asemenea modificări se efectuează după dezbaterea acestora cu organele de conducere colectivă ale unităților respective și sub condiția menținerii proporțiilor, ritmurilor și echilibrului planificat. Textul de lege menționat prevede expres că „modificările de plan pentru perioade expirate sînt interzise”. Referindu-ne la balanțele materiale modificate lor nu poate fi efectuată de organul colectiv de conducere al coordonatorului de balanță ci numai de același organului care a aprobat balanța materială în cauză. De asemenea, pentru identitate de rațiune, în cazul modificărilor de balanțe se impune, sub sancțiunea nulității acțiunii, avizul Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe precum și al Comitetului de Stat al Planificării.

BANCA COMERCIALĂ — FUNCȚII ÎN PLĂȚILE INTERNAȚIONALE (e. commercial bank, f. banque commerciale, g. Handelsbank). Pe lângă funcția de mobilizare a creditelor și de finanțare a firmelor cu care sînt în raporturi curente de afaceri, băncile comerciale efectuează și importante servicii în contul acestora, privind derularea plăților internaționale și garantarea unor asemenea plăți. Cu privire la derularea plăților internaționale, băncile comerciale: **emit credite documentare** sub formă de acreditive sau scrisori de credite comerciale, prin care se obligă să efectueze plăți în contul ordonatorului (firma clientă, care a ordonat deschiderea creditului), în condițiile înscrise în documentul de deschidere a creditului, plăți care se fac prin intermediul unei bănci corespondente, în favoarea beneficiarului de credit (de regulă vânzătorul dintr-un contract de vânzare internațională); **execută operațiuni de incaso documentar**, în numele ordonatorului (vanzător), în care sepoartă transmit documentele spre încasare unei bănci corespondente din țara plătitorului (cumpărătorului), urmînd încasarea sumei și pun la dispoziția vânzătorului sumele încasate, prin creditarea contului acestuia; **execută ordine de plată** dispuse de clienți, din conturile deschise, în condițiile stabilite prin contractul de cont curent; **emit scrisori de garanție bancară**, pe care le-am analizat în secțiunea precedentă. Pentru serviciile bancare menționate mai sus, băncile percep comisioane și dobînzii care variază în funcție de riscul asumat și perioada pentru care s-au obligat. În mecanismul plăților internaționale implicate de derularea contractelor comerciale încheiate de întreprinderile noastre de comerț exterior intervin, în principiu, patru participanți: plătitorul, cumpărătorul în tranzacția

comercială derulată; banca comercială a plătitorului; banca comercială a vânzătorului (B.R.C.E.); beneficiarul plății — întreprinderea de comerț exterior exportatoare (vanzătoare în contractul extern). În cazul importurilor participă aceleași patru părți, pe flux invers. Ca regulă generală, plata se face prin tehnica viramentelor bancare.

C

CARGOPLAN (e. cargo plan, stowage plan, f. plan d'arrimage g. Ladungsplan) — este documentul întocmit de comandantul navei, în colaborare cu secundul și cu șeful stivator, prin care se stabilește modul de repartizare a mărfurilor la bordul navei, pe magazii și partizi. Elaborarea cargoplanului se face pe baza listei de încărcare. Planul de încărcare preliminar este urmat — după terminarea operațiunii de stivuire — de planul de încărcare final, care indică repartizarea reală a mărfurilor la bord și din care: un exemplar rămîne agentului din portul de încărcare, două exemplare încărcătorului, un exemplar la navă, iar al cincilea exemplar se trimite agentului din portul de descărcare. V. arimare.

CERTIFICAREA CALITĂȚII MĂRFURILOR. Documentele care atestă calitatea mărfurilor poartă denumiri diferite: certificate de calitate, buletine de analiză, certificate de calitate și garanție, certificat fito-sanitar, certificat sanitar-veterinar etc. Ele emană de la întreprinderea producătoare a mărfurilor exportate sau de la alte instituții specializate. Ceea ce se impune să subliniem, este necesitatea ca acestea să corespundă întocmai prevederilor din contractul comercial de vânzare și, respectiv, din creditul documentar. La emiterea certificatelor de calitate, întreprinderile producătoare trebuie să aibă în vedere prevederile din contractele externe și nu normele interne de emitere a certificatelor de calitate. Astfel, în cazul unui contract de export de tablă, certificatele de calitate au fost emise pe vagoane cu mărfurile expediate, în portul de încărcare, deși condițiile creditului documentar prevedeau ca aceste certificate să fie emise pe fiecare sortiment încărcat pe navă; cum la verificarea documentelor comerciale la ghișeele băncii comerciale externe plătitoare, certificatele de calitate nu au acoperit în întregime și în mod corelat cantitatea de tablă prevăzută în factură și în conosament, plata a fost refuzată, întreprinderea de comerț exterior exportatoare înregistrînd un important prejudiciu C.G.L. — C.A.E.R. 1968/75, la § 26 prevedă „3. Înainte de expedierea mărfii trebuie să se întocmească, din dispoziția și pe contul vânzătorului, un protocol de încercare pentru mașinile și ușițele supuse încercării, indicîndu-se datele esențiale și rezultatele încercărilor, iar pentru celelalte mărfuri, un certificat de calitate sau un alt document care să confirme că din punct de vedere calitativ marfa corespunde clauzelor contractului. 4. În cazul în care contractul nu prevede altfel, vânzătorul este obligat să prezinte cumpărătorului documentul corespunzător care să confirme calitatea mărfii. Protocolul de încercare se prezintă cumpărătorului de către vânzător, la cererea acestuia”.

CLIRING. Pentru evitarea transferului de valute convertibile, după criza financiară din 1929 a fost introdus, de către unele țări, sistemul de decontare bazat pe compensarea reciprocă a sumelor de plată, denumit cliring. Această modalitate de decontare nu este altceva decît concentrarea plăților, în vederea lichidării lor, la o bancă centrală sau o altă instituție financiară special desemnată de fiecare din țările care au încheiat un acord privind această modalitate de decontare, astfel încît exportatorul unei țări să fie plătit în moneda lor națională, din sumele corespunzătoare vărsate de importatorul aceleiași țări pentru plata produselor importate din țara în care s-a făcut ex-

portul (cu condiția egalității valorilor de import și de export între țările care au încheiat acordul de cliring). În esență, prin acordul de cliring, propriu-zis, se realizează o compensare globală a datoriei ivite din livrările de mărfuri și prestațiile de servicii fără nici un transfer de valută. Ca regulă generală, cliringul se instituie prin încheierea de către cele două țări a unui **acord de cliring**, în care se înscriu mai multe clauze care se referă la următoarele aspecte: **indicarea băncilor** centrale sau a altor organisme special desemnate de guvernele celor două state semnatare ale acordului; aceste bănci sau oficii de cliring organizează și execută decontări reciproce, conform prevederilor stipulate în acord (în țările socialiste de aceste operațiuni se ocupă băncile de comerț exterior); **deschiderea conturilor** de cliring; în general, se deschide un cont în fiecare țară semnatară (cliringul cu două conturi), uneori un singur cont, iar alteori un cont central și unul sau mai multe subconturi (în cazul cliringului descentralizat). De asemenea, prin acordul de cliring se mai stabilesc: **moneda de cliring**; **enumerarea și precizarea plăților** admise a fi executate prin conturile de cliring; **creditul tehnic** etc. Între România și celelalte țări socialiste conturile de cliring folosesc ca monedă convențională de cont rubla transferabilă. În relațiile de plăți cu țările nesocialiste se folosește, în general, dolarul S.U.A. ori lira sterlină, sau uneori moneda țării partenere, dacă aceasta prezintă stabilitate.

CONDIȚII GENERALE — C.A.E.R. — considerate convenții internaționale constituie importante izvoare de drept al contractelor comerciale care se încheie între parteneri din țări membre ale C.A.E.R. În prezent sînt în vigoare: Condițiile generale de livrare C.A.E.R. 1968/75, Condițiile generale de montaj C.A.E.R. 1973 și Condițiile generale de servare tehnică C.A.E.R. 1973. Elaborate în cadrul C.A.E.R., pentru a crea norme de drept uniform, aceste norme sînt înglobate în legislația țărilor membre ale organizației prin acte legislative naționale — decret al Consiliului de Stat, H.C.M. ordine ale ministrului comerțului exterior etc. — potrivit cu prevederile de drept constituțional din fiecare țară și dobîndesc (normele de drept uniform) puterea juridică a actului legislativ prin intermediul căruia au fost incluse în ordinea de drept națională a fiecărei țări, o largă utilizare o au C.G.L. — C.A.E.R. 1968/75 care cuprind norme de drept imperativ, care vin să întregască conținutul contractelor comerciale de vânzare internațională, constituind un veritabil și larg drept uniform. Ca urmare o serie de aspecte ale contractelor de vânzare comercială internațională între parteneri din țări membre ale C.A.E.R. sînt prestabile: dreptul aplicabil — în toate cazurile ale țării vânzătorului; modalitatea de plată — încaso cu acceptare ulterioară; momentul trecerii proprietății și a riscurilor de la vânzător la cumpărător; penalitățile de neexecutare întocmai a contractelor; arbitrajul competent să soluționeze litigiile — al țării pîrītului sau o terță membră a C.A.E.R. etc.

CONFORMITATEA DOCUMENTELOR COMERCIALE CU PREVEDERILE CREDITULUI DOCUMENTAR. Potrivit principiilor generale ale Regulilor uniforme privind creditul documentar, banca plătitoare este obligată să refuze documentele prevăzute de beneficiar dacă nu corespund întocmai condițiilor prevăzute de credit, deoarece această bancă este un mandatar special al ordonatorului, cînd face direct ea plata, sau al băncii emittente care, la rîndul ei, este mandatară ordonatorului-cumpărător. Nerespectarea acestui principiu poate duce la răspunderea băncii aflate în culpă, dar cele mai deseori, la refuzul de plată, prin rezervele formulate de bănci. Exemplu: Ca urmare a unui contract încheiat, cumpărătorul a deschis acreditiv, în care marfa a fost astfel determinată: „făină pură de pește”. După încărcare pe navă, vânzătorul a intrat în posesia conosamentului, în care se prevedea „făină de pește”. În baza documentului de expediție și a buletimului de analiză, care indica o concentrație de 70% proteine (deci marfa era de

cea mai pură calitate), vânzătorul a întocmit factura comercială, în care a menționat „făină de pește” — 70% proteine” și a introdus-o la plată. Banca a refuzat plata, făcînd rezerve cu privire la neconformitatea facturii, cu acreditivul deschis. Într-adevăr, în acreditiv s-a prevăzut „făină pură de pește”, iar în factură „făină de pește — 70% proteine”. Refuzul băncii de a efectua plata — cu toate că „făina pură de pește” și „făină de pește 70% proteine” sînt sinonime se întemeiază pe prevederile art. 32, lit. c, din Regulile și uzanțele internaționale privind creditul documentar, care prevede: „Descrierea mărfurilor în facturile comerciale trebuie să corespundă cu descrierea din credit”. Pe toate celelalte documente mărfurile pot fi descrise în termeni generali care să nu fie incompatibili cu descrierea mărfurilor din credit”. Așadar, faptul că în conosament figura „făină de pește” aceasta corespunzînd descrierii „în termeni generali”, nu putea duce la refuzul de plată. Înscrierea însă în factură a unei alte denumiri a mărfii livrate, decît aceea din acreditiv, a avut consecințe negative — refuzul de plată. Într-un alt caz, prin acreditivul deschis s-a prevăzut ca printre documentele comerciale să figureze și un certificat de calitate semnat de experți (par des experts). Vânzătorul după expedierea mărfii, a prezentat la bancă setul complet de documente comerciale, printre care și un certificat de calitate semnat de un singur expert. Plata a fost refuzată pentru considerentul că vânzătorul nu s-a conformat creditului deschis, în sensul că era obligat să prezinte certificatul de calitate semnat de cel puțin doi experți. În practica întreprinderilor noastre de comerț exterior se constată uneori că la întocmirea setului de documente se ținea seama de prevederile din contractul comercial de vânzare și nu de cele din creditul documentar deschis. O asemenea eroare are drept urmare formularea de rezerve de către B.R.C.E., iar dacă astfel de rezerve nu s-au formulat, banca comercială străină care a deschis creditul va refuza plata

COLABORAREA PĂRȚILOR LA EXECUTAREA CONTRACTELOR ECONOMICE — este un principiu fundamental al raporturilor contractuale dintre unitățile socialiste, care trebuie să se manifeste pe întreaga perioadă contractuală începînd cu încheierea contractelor și pînă la ultimul act de executare. Necesitatea executării întocmai și la termen a obligațiilor contractuale obligă părțile să aibă o asemenea atitudine reciprocă încît eventualele deficiențe în executarea obligațiilor de către o parte să fie înlăturate de cealaltă parte. Astfel, arbitrajul de stat a hotărît că în cazul cînd beneficiara nu trimite documentația tehnică astfel cum s-a convenit prin contract, furnizarea nu este scutită de răspundere pentru nerealizarea contractului dacă prin profilul său de activitate putea găsi singură soluțiile tehnice necesare (Dec. P.A.S. nr. 589/1978). Colaborarea în spiritul unei depline conlucrări trebuie să se manifeste ori de cîte ori este nevoie să se pună în valoare obligațiile părților contractante cu privire la executarea în natură a prestațiilor. Astfel, de exemplu dacă întreprinderea beneficiară a convenit să-și trimită delegatul său pentru recepția produselor, are îndatorirea să ia toate măsurile organizatorice ca delegatul să fie prezent la unitatea furnizoare, indiferent de faptul că acesta ar fi în drept să livreze produsele pe bază de autorecepție; tot astfel, dacă are obligația să trimită ambalajele pentru ambalarea și expedierea produselor, trebuie să ia toate măsurile ca ambalajele să nu fie deteriorate și să aibă rezistența necesară condițiilor de transport ale produselor. În adevăr, dacă unității furnizoare îi revine obligația, potrivit art. 13 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, să ambaleze produsele, în mod corespunzător, în egală măsură îi revine obligația și unității beneficiare atunci cînd trimite ambalaje pentru expedierea produselor, să se îngrijească ca ambalajele să fie apte pentru expediție. Pentru executarea întocmai a contractelor și întreprinderile furnizoare sînt obligate să manifeste spirit de colaborare pe tot parcursul perioadelor contractuale. Astfel, este străin acestui principiu refuzul de a executa unele obligații de livrare, posibile

de executat, chiar dacă cu privire la acestea sînt unele obiecțiuni precontractuale nesoluționate pînă la primul termen de livrare. Practica arbitrală a statuat, în mod constant, că în situațiile în care obiecțiunile nu privesc calitatea mărfurilor de livrat, respectiv gama sortimentală a acestora, ci numai termenele, sau chiar cantitățile, livrarea trebuie efectuată, în limita părții care nu comportă discuții, chiar înainte de soluționarea neînțelegerilor de către organul competent (Dec. P.A.S. nr. 69/1978). Pe parcursul executării contractelor, făcînd o aplicare a principiului colaborării, întreprinderile furnizoare au obligația să facă cunoscut beneficiarilor cazurile în care au adus îmbunătățiri produselor, prin introducerea unor perfecționări tehnice în procesul de fabricație; în baza art. 30 din Legea nr. 71/1969 părțile le revine obligația să actualizeze contractele în asemenea situații. În sfîrșit, mai semnalăm că obligația părților de a depozita și conserva în bune condiții unele produse primite în afara sau peste prevederile contractuale este tot o formă de materializare a colaborării reciproce, avînd ca suport justificativ necesitatea apărării bunurilor din patrimoniul economiei naționale.

CONOSAMENT „IMBĂTRINIT“. Regulile și uzanțele uniforme privind creditele documentare prevăd, la art. 41, că „în afară de cele prevăzute în art. 37, potrivit căruia orice credit trebuie să aibă o dată extremă de valabilitate pentru prezentarea documentelor, creditele trebuie să prevadă, de asemenea, o perioadă expres definită după data emiterii conosamentului sau a altor documente de expediție, în timpul căreia documentele trebuie prezentate pentru plată, acceptate sau negociate. În lipsa stipulării în credit a unei astfel de perioade de timp, băncile vor refuza documentele care le vor fi prezentate mai tîrziu de 21 de zile de la data emiterii conosamentului sau a altor documente de expediție“. Nerespectarea acestui termen poate duce la neacceptarea documentelor comerciale la plată. Astfel, în derularea unui contract, cumpărătorul a deschis acreditivul în timp util, între data livrării și expirarea lui fiind 40 de zile. Vinzătorul a expediat mărfurile „via mare“ obținînd un conosament curat. Din cauză că nu a dispus de certificatele de calitate de la producătorul intern, întreprinderea exportatoare a întîrziat depunerea documentelor la bancă, fără să piardă totuși termenul de valabilitate al acreditivului. Banca emitentă a acreditivului, la ghișeele căreia era domiciliat acreditivul a refuzat plata pe considerentul că documentul esențial, conosamentul era „îmbătrinit“. Într-adevăr, deși termenul general de valabilitate al acreditivului a fost respectat, față de faptul că documentele au fost prezentate la bancă, după 21 de zile de la data emiterii conosamentului, ele au fost refuzate la plată. Asemenea conosamente, în limbaj bancar sînt privite ca „îmbătrinite“. Într-un alt caz în care valabilitatea acreditivului a expirat vinzătorul a solicitat cumpărătorului să-i prelungească valabilitatea cu încă 30 de zile, fapt acceptat. Cu toate acestea încasarea prețului nu s-a putut face deoarece între timp conosamentul a „îmbătrinit“, banca emitentă refuzînd pe acest motiv plata. Pentru că în astfel de situații prelungirea valabilității acreditivului se impune a fi făcută cu mențiunea expresă că „se acceptă conosamente mai vechi de 21 de zile“. Evident, promovarea unei astfel de clauze în acreditiv o poate face numai cumpărătorul, la cererea expresă a vinzătorului. Cum o astfel de cerere nu a fost făcută în cazul pe care îl prezentăm, prelungirea valabilității acreditivului cu încă 30 de zile nu a avut nici un efect practic — factura a rămas tot neachitată.

CREDITUL DOCUMENTAR (e. documentary credit, f. credit documenter, g. Dokumentenkredit). Prin credit documentar — potrivit „Regulilor și uzanțelor uniforme privitoare la creditul documentar“ — se înțelege orice aranjament, indiferent de denumirea pe care o poartă, prin care o bancă — denumită bancă emitentă — se obligă în numele unui client — denumit ordonator — să: a) efectueze plata direct sau să autorizeze efectuarea de plăți de către o altă bancă, către un beneficiar indicat de ordonator, sau b) să

accepte sau să negocieze cambii trase asupra sa de către terțul indicat (beneficiar). Pe plan internațional fiind acreditivul documentar și scrisoarea de credit comercial. (L/C). Creditele documentare pot fi clasificate din foarte multe puncte de vedere (vezi tabelul alăturat).

CLASIFICAREA CREDITELOR DOCUMENTARE

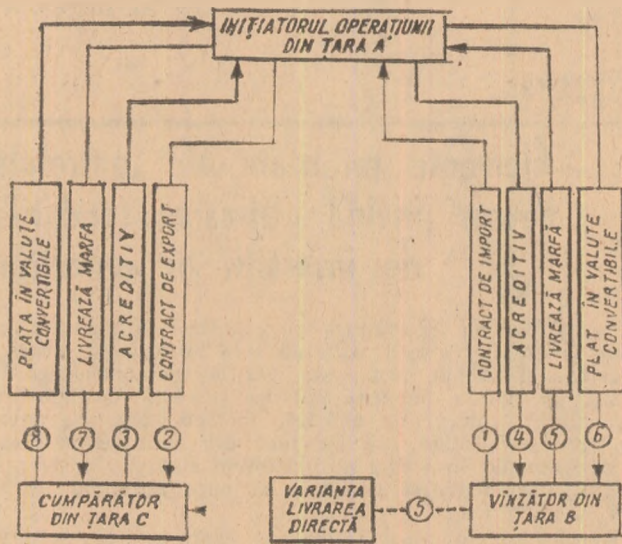
- după mecanismul de deschidere și de derulare
  - acreditiv documentar (Documentary credit acreditiv);
  - scrisoare de credit comercial (Commercial Letter of Credit — L/C; Lettre de crédit commerciale)
- după gradul de asigurare a efectuării plăților
  - revocabile (Revocable; révocable)
  - irevocabile (Irrevocable; irrévocable)
  - irevocabile — confirmate (Confirmed irrevocabl irrévocable confirmé)
- după natura operațiunilor asigurate de bancă (modul de utilizare de către beneficiar)
  - de plată
  - de acceptare
  - de negociere
- după locul de domiciliere
  - domiciliate în țara ordonatorului (cumpărătorului)
  - domiciliate în țara beneficiarului (vînzătorului)
  - domiciliate într-o țară terță
- după modul de execuție (livrare — încasare)
  - transferabile și netransferabile
  - utilizabile total sau parțial
  - cu livrări eșalonate (în tranșe)
  - acoperire după fiecare plată (revolving)
  - cu „clauză roșie“ (red clause), ceea ce dă dreptul la încasarea de către beneficiar de avansuri
- folosite pentru operațiuni comerciale conexe (import-export)
  - intercondiționate (bank to back)
- folosite de banca ordonatoare pentru acoperirea la o terță bancă a unui credit pe care l-a deschis
  - de rambursare

Modalitatea de plată prin credit documentar prezentînd cel mai înalt grad de garanție cu privire la încasarea prețului pentru mărfurile livrate, se impune a fi promovată în cadrul negocierilor. Pentru ridicarea eficienței exporturilor și pentru întărirea securității încasărilor este necesar ca prin contractele comerciale să se prevadă: creditul documentar să fie irevocabil și, dacă banca emitentă nu prezintă suficiente garanții, să fie confirmat de o altă bancă corespondentă a B.R.C.E.; să fie domiciliat la București, iar în cazul în care nu este posibil, să se prevadă clauza de ramburs telegrafic, ce dă dreptul B.R.C.E. ca pe baza unui aviz telegrafic prin care confirmă băncii plătitoare că a expediat documentele conform condițiilor din credit, să fie creditată în cont cu valoarea acestora; data deschiderii creditului să fie la un interval suficient de mare pentru a da certitudinea că mărfurile fabricate au asigurat plata; termenul de valabilitate al creditului documentar trebuie astfel stabilit ca între termenul de livrare și cel de expirare a creditului să fie suficient timp pentru prezentarea documentelor comerciale și încasarea prețului.

CREDITUL DOCUMENTAR BACK TO BACK este, de fapt, constituit din două credite distincte, unul de export și cel de-al doilea de import, privind aceeași marfă. Este denumit și credit ajutător, subsidiar sau sprijinit „spate

în spate". Exportatorul nefiind el însuși producătorul mărfurilor cerute de cumpărătorul străin, deschide, prin banca la care s-a deschis acreditivul extern în favoarea sa, alt acreditiv bazat (sprijinit) pe acesta, în favoarea furnizorului real. Banca clientului care a inițiat o asemenea operațiune comercială combinată are drept garanție pentru acreditivul de import, pe cel de export, fiind astfel asigurată că își va recupera suma plătită furnizorului real, din contravaloarea valutei încasate pe baza documentelor ce vor fi prezentate de beneficiarul acreditivului de export, întocmite de acesta pentru marfa ce i-a fost pusă la dispoziție de furnizorul efectiv al mărfurilor. Asemenea credite intercondiționate prezintă importanță în activitatea întreprinderilor române de comerț exterior în cazul operațiunilor comerciale pentru aport valutar, sub forma de import-export. Reamintim că o operațiune comercială de import, urmată de reexport are scop principal realizarea de beneficii în valute convertibile și se desfășoară potrivit schemei alăturate.

Din schema prezentată se desprinde succesiunea operațiunilor intermediare care constituie în ansamblu o operațiune comercială de import-reexport. Pe primul plan se situează negocierea paralelă a contractului de import și a celui de export, aceste două instrumente constituind armătura juridică a întregii operațiuni. Evident, pentru ca operațiunea de import — reexport să se deruleze în condiții bune, cu minimum de risc și să se soldeze cu un grad ridicat de eficiență, la elaborarea celor două contracte urmează să se dea boată atenția modulului de formulare a clauzei privind modalitatea de plată. Astfel, practica o dovedește că adoptarea în ambele contracte a creditului documentar, sub forma creditului *back to back*, sporește considerabil gradul de siguranță a încasării prețului. Asemenea credit „spate în spate” se sprijină reciproc, în sensul că cel deschis vânzătorului din primul contract, este întemeiat pe credit deschis de cumpărătorul din cel de-al doilea contract, beneficiar fiind întreprinderea inițiatoare a operațiunii de import-reexport în cauză. Pentru ridicarea eficienței operațiunii, se impune ca să se prevadă în ambele contracte domicilierea creditivelor documentare la banca comercială din țara inițiatorului; în acest mod, timpul de curier în contractul de import (perioada de circulație a documentelor de plată de la banca comercială care a deschis creditul și pînă la ajungerea și încasarea lor de la banca plătiitoare) este creditat (suportat) de vânzătorul inițial, iar momentul încașării valorii mărfurilor exportate se apropie mult, pînă la suprapunere, cu momentul plății, reducîndu-se astfel perioada de creditare a operațiunii și deci creșterea beneficiului în valută convertibilă. Pentru a se evita complet creditarea opera-

țiunilor de import-reexport de către Banca Română de Comerț Exterior, a căror costuri în valută le suportă inițiatorul, în practică a fost experimentată, cu rezultate certe, următoarea formulă de finanțare, respectiv de mobilizare a creditelor necesare: în contractul de import în cadrul clauzei privind creditul documentar s-a prevăzut ca documentele de plată remise de vânzător să fie însoțite de o cambie care să aibă scadența de plată 90 zile de la data expedierii mărfurilor; creditul documentar din contractul de reexport a fost domiciliat în țara inițiatorului operațiunii; ca urmare, prețul mărfurilor exportate a fost încasat în interiorul termenului de 90 zile prevăzute pentru plata lor către vânzătorul inițial, fapt care a înlăturat necesitatea contractării de credite pentru derularea operațiunii, deci, eficiența operațiunii a fost mai ridicată. Așadar, utilizînd două credite documentare intercondiționate — *back to back* — în care clauzele au fost formulate potrivit intereselor întreprinderii române de comerț exterior, inițiatoare a operațiunii de import — reexport, eficiența tranzacțiilor astfel derulate a fost mult îmbunătățită prin evitarea creditelor necesare pentru plata importului.

CUSTODIA MĂRFURILOR — preluarea, depozitarea și conservarea unor mărfuri de către o unitate socialistă, care nu-i aparțin, în condițiile legii. Custodia la furnizor constituie o modalitate de eliberare de obligația de livrare la termenul contractual de către furnizor, reglementată de către Normele metodologice privind efectuarea plăților între unitățile socialiste nr. 2/1980. La pct. 84 stabilesc regula potrivit căreia decontarea produselor neexportate și lăsate în custodia furnizorului se va efectua numai prin dispoziție de încasare cu factură, care trebuie să fie completată, la rubrica „mențiuni speciale”, cu cuvintele: „custodie la furnizor”. Textul menționat limitează situațiile în care mărfurile pot fi lăsate în custodie la furnizor, stabilind și condițiile în care pot fi constituite. Custodia pentru mărfurile destinate consumului industrial sau defacerii la intern către populație poate fi constituită numai dacă dispoziția de încasare cu factură este însoțită de acordul beneficiarului, dat prin semnarea actului de recepție cantitativă și calitativă. Pentru acele custodii care au obiect mărfuri destinate fondului pieței, procesul-verbal de custodie trebuie să aibă și aprobarea direcției de credite din centrala băncii, la cererea ministrului de care aparține beneficiarul. Așadar, în asemenea cazuri, alături de acordul părților din contract se impune avizul organului central al beneficiarului și acordul băncii centrale. Custodia pentru materialele disponibile preluate de bazele de aprovizionare de la întreprinderi, pentru a fi admisă — în baza dispoziției de încasare cu factură —, trebuie să îndeplinească două condiții. Prima, constă în încheierea de procese verbale de recepționare pentru materialele respective, după care acestea „să fie depozitate, etichetate și evidențiate separat în contabilitate”. Față de importanța și finalitatea urmărită în cazul unor astfel de custodii — valorificate în condiții bune a stocurilor disponibile — lit. d din textul mai sus citat, impune o a doua condiție: „constituirea custodiei trebuie să fie făcută pe bază de contracte de custodie, în care să fie prevăzute clauze cu privire la condițiile de păstrare a materialelor pînă la valorificarea lor completă, documentele pe baza cărora se vor elibera sau expedia materialele de către custode, precum și alte obligații ce revin părților”. Custodia pentru utilajele, mașinile și instalațiile tehnologice destinate investițiilor este admisă sub condiția ca beneficiarul să nu aibă capacitatea de depozitare sau în cazurile în care, deși a solicitat, nu i s-au asigurat mijloacele de transport necesare. Pentru ca dispoziția de încasare cu factură să fie admisă la decontare, furnizorul este obligat să anexeze procesul verbal de recepție cantitativă și calitativă semnat de persoanele autorizate ale beneficiarului, document care trebuie să conțină o mențiune expresă cu privire la acordul părților de a constitui custodia la furnizor. Pentru produsele din această categorie livrate în avans, față de termenul contractual, nu se admit constituirea de custodii.

Din cele prezentate mai sus rezultă că pentru constituirea de custodie — care sînt, de fapt, contracte de depozit — se cere în toate cazurile efectuarea recepției și încheierea unui proces-verbal prin care să se constate acordul părților de a lăsa mărfurile în păstrarea și conservarea furnizorului, devenit custode. Numai într-un singur caz — materialele preluate de bazele de aprovizionare — se cere ca pe lângă procesul verbal de recepție să se încheie un contract de custodie sub forma unui înscris unic. Pentru ca în baza acestor documente, care sînt anexe la dispoziția de încasare cu factură, să se poată deconta prețul este necesară „viza prealabilă a inspectorului, din care să rezulte că produsele sau mărfurile respective fac obiectul unui contract, că există în realitate și că au fost ambalate, împachetate, etichetate, depozitate în bune condiții și separat de celelalte stocuri ale furnizorului”. Același text din Normele nr. 2/1980 (pct. 81, alin. penultim) prevede că în cazul în care se invocă drept motiv pentru constituirea custodiei lipsa de spațiu de depozitare la beneficiar, furnizorul este obligat să prezinte, odată cu dispoziția de încasare cu factură, și avizul băncii beneficiarului, „din care să rezulte temeinicia motivului invocat, precum și faptul că livrarea se face în cadrul termenului și a condițiilor prevăzute în contract, aviz care trebuie menționat în factură și reținut la banca furnizorului”. Art. 36(2) din Legea nr. 12/1982 reglementează custodia mărfurilor la furnizor în sensul că în cazul în care acestea sînt „executate în condițiile și la termenele stabilite prin contractele externe și interne, lotizate, ambalate și pregătite pentru expediere, dar care nu au putut fi exportate din motive independente de unitățile producătoare”, pot primi credite de 20% din valoarea lor, pe baza proceselor-verbale încheiate cu întreprinderea de comerț exterior, verificate și confirmate de I.G.S.C.C.P. și de unitatea bancară. **Custodia la beneficiar.** În mecanismul de aprovizionare tehnico-materială, în anumite situații mărfurile provenite din producția internă sau din import sînt predate în custodia beneficiarilor, cărora le revine obligația ca pe măsura folosirii lor să le plătească furnizorilor. De regulă, în cazul unor asemenea aprovizionări, prin contractele de livrare se întocmesc grafice de consum și plăți. Decontarea se face, într-o primă modalitate, prin dispoziție de plată, care se depune la banca de beneficiar în ziua următoare scoaterii din custodie a mărfurilor sau la alte termene convenite cu furnizorul prin graficele anexate la contract. Dacă modalitatea de decontare creează greutăți părților în identificarea facturilor, în stabilirea prețului etc., Normele nr. 2/1980 (pct. 49) prevăd că acestea pot conveni ca decontarea să se facă prin dispoziție de încasare cu factură emisă de furnizor, în baza consumului efectiv comunicat de beneficiar (custode), la perioadele stabilite prin graficele anexe la contractul de livrare. Pentru evitarea unor indisipline financiare, Normele nr. 2/1980, prevăd că în cazul în care după expirarea unui termen de 10 zile de la data prevăzută în grafic, sau de la data stabilită pentru comunicarea consumului, beneficiarul nu dispune plata și nici nu a solicitat modificarea graficelor de plată ca urmare a unor consumuri mai mici sau a neconsumurilor de mărfuri în perioada respectivă, furnizorul este în drept să emită dispoziție de încasare cu factură, potrivit prevederilor din graficul anexă la contract. Normele nr. 2/1980 (pct. 50) prevăd posibilitatea ca în cazul în care consumurile de mărfuri aflate în custodie se face cu caracter de frecvență regulată, decontarea să se facă prin dispoziție de plată emisă pe bază de convenții de plăți planificate. O asemenea convenție, care se încheie anual sau pe o altă perioadă, trebuie să cuprindă: felul mărfii; suma ce urmează a se vira periodic; termenele de virare; termenele de întocmire și predare a facturii către beneficiar; perioada la care urmează a se face regularizarea eventualelor diferențe de sume față de livrările (consumurile) efective. Convenția intră în vigoare cu acordul unității bancare la care are furnizorul deschis contul curent. Custodia la beneficiar poate lua naștere și ca urmare a unor situații de și anume: cînd se primesc produse necoman-

date, necontractate sau nerepartizate; cînd sînt primite produse necorespunzătoare calitativ; cînd livrarea produselor a avut loc înainte de termen, fără ca furnizorul să fi obținut acordul prealabil al beneficiarului; cînd livrarea produselor a fost efectuată după termenul contractual, fără acordul prealabil al beneficiarului. În aceste cazuri modalitatea lichidării lor este diferită: reexpedierea mărfurilor necomandate sau care au fost livrate cu întîrziere și neacceptate de beneficiar, la adresele indicate de furnizor; înlocuirea sau remediarea produselor necorespunzătoare calitativ; preluarea definitivă la împlinirea termenului a mărfurilor expediate cu anticipație de furnizor și plata prețului. Pe durata custodiei — cu privire la care se face un proces verbal de constituire — întreprinderea beneficiară are obligația să asigure buna depozitare și conservare a mărfurilor, iar cea furnizoare este obligată să suporte toate cheltuielile cu depozitarea și lichidarea custodiei; de asemenea, riscurile privind mărfurile sînt în seama sa pe toată perioada cît durează custodia.

dr. AI. DETEȘAN

Agricultură

Elemente prioritare ale controlului bancar privind utilizarea fondurilor de investiții în agricultură

Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară, fie prin Centrală, fie prin unitățile sale teritoriale (sucursale județene și filiale), urmărește, verifică și controlează întreaga activitate de investiții ce privește unitățile din agricultură. Intervenția B.A.I.A. în activitatea de investiții din agricultură are loc încă din faza de verificare a planului de investiții al unităților agricole și de analiză a documentației înaintate ei spre aprobare de către beneficiari.

Astfel, bugetul de venituri și cheltuieli al unităților agricole este atent verificat sub aspectul constituirii fondurilor de investiții în primul rînd din resursele proprii ale fiecărei unități. Se admite intervenția statului, ca participant la investiții prin resurse bugetare, numai pentru unitățile noi și dezvoltări importante, iar în cazul S.M.A. în această fază de început a aplicării autogestunii economico-financiare se suportă din fonduri bugetare și repartizările de tractoare și principalele mașini agricole. De asemenea, banca urmărește ca și în cazul utilizării fondurilor statului sau a creditelor pentru investiții, aceasta să se facă pe cît este posibil, numai ca o completare a fondurilor proprii. În cazul investițiilor efectuate de către cooperativele agricole de producție este interzisă folosirea fondurilor bugetare, iar utilizarea creditelor pentru investiții se aprobă numai în măsura în care unitățile cooperatiste beneficiare participă cu fonduri proprii în proporție de cel puțin 30 la sută din volumul total al investițiilor și contractează cu organizațiile socialiste livrarea de produse din valorificarea cărora să se asigure rambursarea la termen a acestor credite. Tot în faza de verificare a bugetului de venituri și cheltuieli și îndeosebi a anexelor acestuia referitoare la investiții se verifică dacă beneficiarul de investiții întrunește unele condiții de asigurare a desfășurării normale a executării lucrărilor de investiții (forță de muncă, organizarea șantierului, punerea la dispoziția întreprinderii ce execută investiția a unor materiale locale).

La primirea documentației tehnico-economice pentru investiții, unitățile, finanțatoare ale băncii verifică în primul rînd dacă aceasta are toate aprobările și avizele

necesare și anume: acordul consiliului popular județean; acordul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare pentru terenuri agricole scoase din folosință sau al Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții pentru terenuri forestiere; acordul pentru folosirea de energie electrică și termică și pentru combustibili; acordul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor și al Consiliului Național al Apelor; acordul Comitetului de Stat pentru Prețuri pentru produsele noi folosite sau obținute în urma intrării în funcțiune a obiectivelor de investiții.

Tot în această fază de analiză și aprobare a documentației tehnico-economice pentru investiții, banca verifică și copiile de pe avizele Comitetului de Stat al Planificării și Ministerului Finanțelor de aprobare a indicatorilor tehnico-economici. De asemenea, sînt verificate copiile de pe avizele Centralei B.A.I.A. asupra indicatorilor de eficiență economică a lucrărilor de investiții care intră în competența de aprobare a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

În etapa verificării de către banca finanțatoare a documentației tehnico-economice mare atenție se acordă documentațiilor elaborate de către beneficiarii de investiții. Astfel, se verifică atent lista lucrărilor de investiții unde se precizează pentru fiecare lucrare: valoarea totală a obiectivului; capacitatea obiectivului; termenul de punere în funcțiune; valoarea fondurilor fixe ce se pun în funcțiune; modul de execuție și executantul; repartizarea pe trimestre a volumului de investiții și a lucrărilor.

Un alt document asupra căruia se insistă în acțiunea de verificare a documentației tehnico-economice este graficul de eșalonare a investiției întocmit de către titularul sau beneficiarul de investiții împreună cu organizația de proiectare și construcții-montaj. De asemenea, pentru a aproba deschiderea finanțării, unitățile Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară urmăresc listele de utilaje și contractul de proiectare. Pe lângă documentația propriu-zisă, beneficiarii mai depun la bancă și o cerere de deschidere a finanțării care cuprinde și ea o serie de date edificatoare pentru activitatea de control a băncii și anume: data începerii lucrării de investiții; durata normată de execuție și data intrării în funcțiune a obiectivului; numărul și data autorizației de construcții și a contractului de antrepriză; confirmarea că lucrările pentru care există proiecte tip și refolosibile au fost contractate la preț ferm.

Dintre toate documentele supuse verificării și aprobării unităților Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară, cel mai important este proiectul de execuție pentru obiectivele de investiții care cuprinde următoarele date mai importante ce fac obiectul controlului bancar scriptic și factual: capacitatea totală a obiectivului, profilul de producție pe sortimente, termenele și etapele de punere în funcțiune; destinația producției; încadrarea și integrarea obiectivului în microzona de producție; planul general al obiectivului proiectat cu specificarea terenurilor ce trebuie scoase din folosință, a clădirilor, instalațiilor și căilor de comunicație ce urmează a fi demolate; tehnologiile de fabricație și precizarea parametrilor comparativi cu valorile din țară și pe plan mondial; caracteristicile și calitatea produselor comparativ cu cele realizate în țară sau pe plan mondial (cu deosebire pentru construcțiile zootehnice); modul de asigurare cu materii prime pentru realizarea obiectivelor de investiții (evitîndu-se materialele de import); consumurile specifice de combustibili, energie electrică, apă și recuperarea resurselor secundare; consumuri specifice de materii prime și materiale, coeficientul de utilizare a acestora și valorificarea deșeurilor; fluxul tehnologic cu optimizarea amplasamentului utilajelor și date privind montajul instalațiilor tehnologice; date privind organizarea producției și a muncii și acțiunile de cooperare prevăzute; utilajele, instalațiile și echipamentele tehnologice cu modul lor de asigurare din țară sau import; asigurarea transportului

tehnologic al materiilor prime, pieselor și mașinilor în interiorul spațiilor de producție; suprafețele ocupate cu depozitarea materialelor și căile de circulație; specificarea utilajelor ce urmează să funcționeze în aer liber; soluții de asigurare a protecției muncii și a mediului înconjurător; indicatori tehnico-economici; devizul general al obiectivului; graficul de eșalonare a investiției însoțit de antreprenorul general; graficul de realizare a principalelor parametri proiectați; graficul de asigurare a cadrelor de conducere, a personalului muncitor, a inginerilor și tehnicienilor; soluții constructive, structura de rezistență, închideri și acoperiș; costuri pe unități fizice și consum de materiale; soluții, trasee, indicatori privind rețelele exterioare și principalele instalații auxiliare; date privind organizarea șantierului cu precizarea lucrărilor strict necesare.

Activitatea de verificare a documentației tehnico-economice pentru investiții nu este pasivă, banca contribuind efectiv la înlăturarea unor eventuale erori de calcul, sau a unor variante și soluții neeconomice, cit și la propunerea unor soluții constructive mai raționale și mai eficiente, întrucît unitățile bancare dispun de specialiști proprii, care pot da rezolvări mai bune problemelor de investiții.

În această etapă de verificare a documentației tehnico-economice, de alegere a soluțiilor optime și de deschidere a finanțării cu totul specială se acordă, mai cu seamă în noile condiții de aplicare ale mecanismului economico-financiar perfecționat, indicatorilor tehnico-economici. În această direcție se urmărește nu numai nivelul indicatorilor, dar și măsura în care a fost perfecționat sistemul de indicatori conform cu Hotărîrea Comitetului Central al P.C.R. din 22—23 martie 1978 și se propune chiar de către bancă soluții în acest sens. Astfel, actualmente, sistemul indicatorilor tehnico-economici pentru documentația de investiții cuprinde: valoarea producției nete obținute în urma punerii în funcțiune a obiectivelor de investiții; volumul producției fizice pe produse, sortimente obținute pe obiective de investiții; valoarea producției globale și marfă; valoarea totală a investiției din care construcții montaj; valoarea importurilor pentru investiții și producție; valoarea produselor exportate în urma punerii în valoare a obiectivelor de investiții; costurile obiectivelor; cheltuielile cu investițiile la 1.000 lei producție netă, globală sau marfă, din care cheltuieli materiale; beneficiul anual și gradul de rentabilitate a produselor obținute ca urmare a punerii în valoare a obiectivelor de investiții; producția netă, globală și marfă, cit și beneficiul, toate raportate la 1.000 lei fonduri fixe; durata de recuperare a investițiilor din acumulări și beneficii; productivitatea muncii (valoric și fizic); durata de realizare a indicatorilor tehnico-economici.

Organele bancare de verificare controlează măsura în care indicatorii de mai sus se încadrează în listele de investiții primite de la Centrala Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară. Studiind și verificînd nivelul indicatorilor tehnico-economici prezentați, unitatea bancară finanțatoare urmărește asigurarea cu fonduri în primul rînd a obiectivelor de investiții neterminate și dacă se asigură punerea în funcțiune a obiectivelor la termenele stabilite prin plan.

În cazul în care, din verificarea documentației tehnico-economice, rezultă că nu sînt asigurate toate condițiile și deci nu pot fi îndepliniți indicatorii tehnico-economici, banca are sarcina de a examina cu beneficiarul de investiții deficiențele și de a găsi soluțiile pentru eliminarea acestora.

Din cele expuse mai sus se poate deduce că activitatea de control a băncii cuprinde o sferă foarte largă de probleme chiar în această fază de pregătire și aprobare a executării investițiilor. În lucrarea de față nu se insistă asupra aspectelor teoretice ale organizării și desfășurării activității de control, ci asupra obiectului con-

trolului, concret în unitățile din agricultură. Totuși trebuie subliniat faptul că activitatea de control este foarte complexă și cuprinde următoarele etape: pregătirea controlului; organizarea muncii la unitatea controlată; controlul propriu-zis al obiectivelor obligatorii; elaborarea și perfectarea documentelor de control; valorificarea rezultatelor controlului; controlul îndeplinirii măsurilor stabilite ca urmare a valorificării.

Față de aceste etape recunoscute „clasice” ale activității de control, considerăm că se impune introducerea unei etape de analiză a rezultatelor controlului exercitat, ea fiind premergătoare valorificării rezultatelor controlului. Astfel, în etapa premergătoare deschiderii finanțării se face o verificare și o analiză a planului de investiții.

Planul de finanțare și creditare a investițiilor se analizează de către organele bancare concomitent cu listele de investiții înainte de organele ierarhic superioare beneficiarilor de investiții, adică unităților agricole socialiste. Organele bancare urmăresc identificarea și mobilizarea tuturor resurselor proprii pentru autofinanțarea investițiilor în vederea transpunerii în viață a principiilor autoconducerii și autogestiunii. De aceea, în analiza efectuată planului de investiții se urmărește cu deosebire determinarea corectă a mobilizărilor și imobilizărilor de fonduri în funcție de soldurile ce se înregistrează în activ și pasiv. Aceste mobilizări și imobilizări trebuie să se încadreze în cifra anuală aprobată, ca de altfel ratele de rambursat din creditele acordate anterior pentru investiții și dobânzile aferente acestora.

Banca finanțatoare are datoria să verifice dacă întreprinderea agricolă de stat supusă analizei are un volum mare de imobilizări de fonduri în principal sub forma stocurilor de utilaje și a celor în curs de montaj. Negativ este și dacă volumul acestor imobilizări crește de la începutul către sfârșitul anului de plan, ceea ce înseamnă că unitatea nu prevede punerea în funcțiune a obiectivelor de investiții din acest an. Se pot semnaliza și aspecte pozitive, când întreprinderea își propune ca sarcini de plan să realizeze unele mobilizări de fonduri în principal pe seama pieselor de schimb și a obiectivelor de inventar, cheltuieli cu probele tehnologice, cu debitorii și furnizorii pentru utilaje cu montaj. De asemenea, banca urmărește ca unitatea să-și propună să realizeze unele economii la lucrările executate în regie, ceea ce înseamnă obținerea unor noi mobilizări. În aceste cazuri de analiză, organele bancare întocmesc un plan de măsuri împreună cu conducerea I.A.S. prin care se fac propuneri concrete cu privire la posibilitățile de reducere a imobilizărilor de fonduri. În acest sens se propune în primul rând intrarea în funcțiune mai devreme, chiar înainte de termen a unor obiective de investiții. În acest scop, banca ia legătura și cu întreprinderea constructoare (titularul de investiții) propunându-i să devanseze termenele de dare în folosință. De asemenea, se sugerează întreprinderii agricole de stat să utilizeze credite pe termen scurt pentru investiții pentru perioada octombrie - anului de plan - ianuarie a anului următor.

Activitatea de control privind investițiile nu se poate limita la verificarea și controlul documentației tehnico-economice, ci însoțește întreaga executare și dare în folosință a obiectivelor, realizarea parametrilor proiectați și recepția obiectivelor. Organele bancare întocmesc fișe de plafoane pe beneficiari de investiții încât să urmărească respectarea legalității în folosirea fondurilor.

Din aceste situații, organele bancare constată dacă se păstrează un raport optim între construcții-montaj și alte cheltuieli. Dacă nu se evidențiază un asemenea raport banca propune conducerii întreprinderii agricole să ia măsuri, sau propune ea însăși soluții în vederea creșterii cheltuielilor direct productive (animale, plantații) în defavoarea lucrărilor de construcții-montaj.

Tot în perioada de execuție a investițiilor, organele de control ale B.A.I.A. urmăresc îndeplinirea planului de investiții pe o perioadă de câțiva ani în urmă și efec-

tuează analize în vederea evitării repetării unor nerealizări sau depășiri prea mari.

Verificarea și controlul exercitate de bancă, cit și măsurile propuse de aceasta, privind finanțarea, executarea și darea în folosință a obiectivelor constituie în acest fel o cale principală de creștere a eficienței economice a întregii activități de investiții.

dr. D. TUDORACHE
Academia de Studii Economice
București

Comisii de judecată

Întregirea completului de judecată pentru soluționarea litigiilor de muncă

Potrivit prevederilor art. 7 din Legea nr. 50/1968, cînd rezolvă litigii de muncă privind persoanele încadrate în muncă pe bază de contract de muncă, completul de judecată care, de regulă, este compus din 3 membri, în baza art. 6 alin. 2 din aceeași lege — se întregeste cu 2 membri delegați, unul de către conducerea unității socialiste și celălalt de către comitetul sindicatului. Deoarece compunerea comisiei de judecată în alt mod decît cel prevăzut de lege constituie o nulitate care nu poate fi înlăturată în nici un fel (vezi decizia de îndrumare nr. 10/1970 a Plenului Tribunalului Suprem), corecta alcătuire a completului este o necesitate de prim ordin. Aceasta impune a se preciza competența organelor care delegă pe cei 2 membri, calitățile și condițiile pe care trebuie să le îndeplinească cei în cauză, perioada sau modalitățile de delegare la soluționarea litigiilor de muncă.

● **Organul competent a dispune delegarea.** În art. 7, legea prevede că delegarea se face de conducerea unității socialiste (fără o altă precizare) și de către comitetul sindicatului.

În literatura juridică de specialitate s-au emis mai multe opinii cu privire la organul administrativ a dispune delegarea. Astfel într-o primă opinie s-a susținut că această competență ar aparține conducătorului unității pe motiv că în acest mod se asigură o desemnare mai operativă, în timp ce alți autori (Șerban Beligrădeanu, Comisiile de judecată, Editura științifică, București 1971, p. 88) consideră că desemnarea este de atributul organului de conducere colectivă (consiliul oamenilor muncii, consiliul de conducere, consiliul științific, după caz, sau de biroul executiv), iar mai recent s-a considerat (Ioan Hatmanu, Ioan Dobrin, Gheorghe Iliescu, Elnir Iliescu, Comisiile de judecată, Editura politică, București 1980 p. 25) că delegarea membrului din partea unității se poate face de organul de conducere colectivă, sau de conducere operativă, ori de organul de conducere curentă. Subliniem la această ultimă opinie pentru următoarele considerente. În contextul actual, cînd conducerea colectivă reprezintă un principiu fundamental în organizarea unităților socialiste, nu se poate răpi organelor colegiale acest atribut; nu mai puțin însă conducătorul, care este organul ce reprezintă și angajează unitatea socialistă, nu poate fi lipsit de o asemenea competență.

Desemnarea celuiilalt membru, din partea organizației sindicale, se face de către comitetul sindicatului, și nu de președintele acestuia.

În litigiile de muncă privind pe persoanele care fac parte din organele de conducere ale unității (organe colective și unipersonale), cei doi membri care vor întregi comisia de judecată vor fi delegați, unul de către organul administrativ ierarhic superior, iar celălalt de comitetul sindicatului (Plen Trib. Suprem, dec. de îndrumare nr. 10/1970). Această îndrumare este firească și cu totul în asigurarea legalității: persoana care are calitatea de împlicinat nu-și poate ea singură alege judecătorul.

Actele consiliilor populare—HOTĂRÎREA

● **Calitățile și condițiile ce trebuie să le îndeplinească membrii delegați.** Făcând parte din comisia de judecată, persoanele delegate vor trebui să îndeplinească condițiile generale prevăzute de art. 5 din Legea nr. 59/1968, adică să fie majore, să aibă o pregătire corespunzătoare și reputație neștirbită. Cu titlu de condiții speciale, legea prevede (art. 3) că persoanele din comisiile de judecată trebuie să fie încadrate cu contract de muncă sau să aibă calitatea de membru al organizației socialiste. Pregătirea corespunzătoare la care se referă legea nu presupune absolvirea unor studii juridice, deși este recomandabilă de asemenea persoanelor ce au o asemenea pregătire (cu excepția jurisconsultilor care prin atribuțiile lor de serviciu sînt datori a reprezenta unitățile). Cerința legii ca persoanele ce urmează a face parte din comisia de judecată să se bucure de o reputație neștirbită, urmează a fi îndeplinită de conducerea unității, ea avînd calitatea de a face respectiva apreciere. Este însă sigur că cei condamnați la pedepse complimentare constînd în interzicerea dreptului de a alege și de a fi ales sau a dreptului de a ocupa o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, potrivit art. 64 alin. 1 lit. a și b Cod penal, nu vor putea fi delegați de conducerea unității.

Daț fiind că persoanele delegate întregesc comisia de judecată, și deci ele au același statut juridic ca membrii aleși, se vor aplica la delegarea lor și prevederile art. 9 din Legea nr. 59/1968 potrivit cărora nu pot fi membri cei care fac parte din conducerea unității (director, director general etc. membrii consiliului oamenilor muncii și ai biroului executiv). De asemenea, considerăm alături de unii autori (Șerban Beligrădeanu, op. cit. p. 83), că nu ar trebui delegate nici persoanele care fac parte din comitetul sindicatului sau din comisia de revizie, deoarece aceste organe sînt competente să ceară în unele cazuri, re-examinarea hotărîrilor pronunțate de comisia de judecată.

● **Durata și modalitatea delegării.** În literatura juridică de specialitate s-a susținut într-o opinie, că nu este posibilă delegarea pentru o anumită cauză, deoarece s-ar ajunge la situația ca organul de conducere și comitetul sindicatului să poată influența indirect soluția în litigiul respectiv (Șerban Beligrădeanu, op. cit. p. 87), ci numai pentru anumite perioade de timp, alți autori, (Sanda Ghimpu, Gheorghe Mohanu, Litigiul de muncă, Editura științifică și enciclopedică București 1975 p. 57) consideră că pe de o parte, adoptarea acestei soluții comportă riscul ca persoana delegată să lipsească temporar din unitate (incapacitate temporară de muncă, delegație, concediu de studii, de maternitate etc.) ceea ce ar avea consecințe negative asupra operativității soluționării litigiului, iar pe de altă parte, eventualitate influențării soluției nu se poate lua în considerare, deoarece hotărîrea comisiei se adoptă cu majoritate de voturi și toți componenții acesteia se bucură de independență în îndeplinirea sarcinilor ce le revin ca membri ai organului obștesc de influențare și jurisdicție. Exprimăm opinia că organul de conducere colectivă și comitetul sindicatului pot desemna concomitent mai multe persoane care să îndeplinească cerințele și calitățile prevăzute de lege, avînd calificări profesionale diferite, din care numai doi membri vor întregi comisia de judecată, în funcție de natura litigiului de muncă. În acest mod se respectă și prevederile legii, se evită și amînarea soluționării operative a cauzelor, asigurîndu-se în același timp și întregirea comisiei cu persoane avînd calificări corespunzătoare naturii litigiului de muncă dedus în fața comisiei de judecată. Opinia exprimată satisface cerințele de fond și de formă ale legii dar și calitatea și operativitatea hotărîrii luate de comisia de judecată.

Desigur că, în toate cazurile, persoanele delegate vor trebui să depună la dosar delegațiile primite spre a se constata legalitatea compunerii comisiei de judecată.

Dr. C. JORNESCU

Constituția, prin art. 93, conferă organelor locale ale puterii de stat competența de a adopta hotărîri. Legea nr. 57/1968, precizează, de asemenea, că, în exercitarea atribuțiilor lor, consiliile populare adoptă, cu respectarea legii, hotărîri. Prevederile menționate trebuie corelate cu dispozițiile art. 38 al Metodologiei de elaborare a actelor normative aprobat prin Decretul nr. 16/1976. Conform acestor dispoziții, consiliile populare pot adopta hotărîri numai pentru reglementarea unor activități de interes local. Așadar, forma pe care o îmbracă actele juridice ale consiliilor populare este hotărîrea.

Hotărîrile consiliilor populare pot avea caracter normativ sau individual în funcție de sfera de întindere a efectelor produse de un asemenea act. Astfel, hotărîrile normative ale consiliilor populare stabilesc reguli de conduită generală și obligatorii în unitățile administrativ teritoriale în care sînt alese. În timp ce hotărîrile individuale creează, modifică, suspendă sau desființează drepturi sau obligații pentru o persoană sau mai multe arătate în individualitatea lor de hotărîrile organului local al puterii de stat. Hotărîrile consiliilor populare pot fi, de asemenea, clasificate în hotărîri externe și hotărîri interne. Hotărîrile externe produc efecte juridice față de alți subiecți de drept, pe cînd hotărîrile interne cuprind reguli care stabilesc drepturi și obligații al căror obiect este organizarea internă a organului local al puterii de stat.

La elaborarea proiectelor de hotărîri se va avea în vedere că ele sînt acte subordonate legii și ca atare trebuie adoptate cu respectarea legilor, decretelor, hotărîrilor Consiliului de Miniștri precum și cu actele normative ale ministerelor și celorlalte organe centrale ale administrației de stat. Ele au un caracter subordonat și față de hotărîrile consiliilor populare ierarhic superioare, precum și față de deciziile comitetelor executive ale acestora.

Hotărîrea consiliului popular se adoptă prin vot deschis, în afară de cazul în care consiliul popular hotărîște ca votul să fie secret. Legea organică a consiliilor populare prevede că hotărîrile se adoptă cu votul majorității deputaților care compun consiliul popular și se semnează de președintele sesiunii, cu excepția hotărîrilor adoptate în cazul art. 45 alin 4 și 5 cînd ele sînt semnate de președintele de vîrstă. Unele dintre hotărîrile consiliilor populare trebuie să îndeplinească, pentru a fi adoptate, condiția prealabilă a acordului unui alt organ de stat. Astfel potrivit art. 41 lit. i din Legea nr. 57/1968, consiliile populare numesc și revocă conducătorii organelor locale de specialitate ale administrației de stat cu acordul organelor administrației de stat ierarhic superioare de specialitate; numesc și revocă conducătorii organelor locale ale miliției cu acordul organelor ierarhic superioare ale acestora.

Hotărîrile se numerotează în ordine cronologică, în fiecare an calendaristic. Aducerea la cunoștința publică a hotărîrilor normative adoptate are loc prin presă, afișaj, stații de radioficare, etc. De asemenea, consiliile populare sînt obligate să organizeze, semestrial, adunări ale cetățenilor, în cadrul cărora primarii comunelor, orașelor, municipiilor, precum și președinții comitetelor executive ale consiliilor populare județene, vor prezenta rapoarte cu privire la hotărîrile adoptate, aducînd la cunoștința opiniei publice modul de îndeplinire a acestora. În unitățile administrativ-teritoriale locuite și de populație de altă naționalitate decît cea română hotărîrile consiliilor populare se aduc la cunoștința cetățenilor și în limba maternă a acelei naționalități.

Vasile ILIE

INTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE
PRESTĂRI SERVICII ȘI PRODUCȚIE

— IALOMIȚA
Sos. Brăilei nr. 5
Slobozia

- Diftină cupoane def. ml. 30
- Pinză Hesian mp. 54
- Stofă mobilă Mogoșoaia mp. 17
- Doc dril Golești ,90 ml 1657
- Doc Calafatus ml. 7
- Doc Golești 0,40 ml. 963
- Pinză Milica ml. 6
- Pinză Evelin ml. 15
- Pinză Matador ml. 21
- Pinză Jeican ml. 20
- Cupoane diferite ml. 414
- Pinză Camelia 1,40 ml. 40
- Pinză Precica ml. 7105
- Pinză Bodoc ml. 3165
- Pinză Mișu 0,80 ml. 2429
- Pinză Martinești ml. 48
- Pinză Mărinușa ml. 737
- Pinză Merișan ml. 835
- Pinză Vucova ml. 653
- Pinză Lorelaii ml. 746
- Pinză Alblus ml. 936
- Sifon color ml. 22
- Sifon alb Zoica 0,80 ml. 4858
- Pinză Lera ml. 27
- Canafas ml. 58
- Serj ml. 38
- Tercot Andrei ml. 504
- Zefir caro ml. 42
- Sifon Simona alb ml. 10
- Pinză Hesian ml. 1247
- Pinză Mișu nl. 3962
- Pinză Mironuț ml. 4583
- Pinză Mișu 0,80 ml. 131
- Pinză Vucova 0,90 ml. 899
- Pinză Steluța ml. 951
- Sifon color 2,40 ml. 29
- Pinză Crivina 0,80 ml. 228
- Olandină Aluniș ml. 2556
- idem Adina ml. 81
- Pinză Crivina natur ml. 599
- Elestic ml. 3300
- Cornier 100×10 kg. 111
- Oțel rotund Ø 25 kg. 470
- idem Ø 22 kg. 167
- idem INP 160 kg. 45
- idem rotund Ø 65 kg. 55
- idem Ø 90 kg. 30
- idem UNP 180 kg. 2490
- idem UNP 160 kg. 3726
- Bare trase kg. 22
- Bare cupru kg. 3
- Bandă lată 0,4×15 kg. 46
- idem 0,3×15 kg. 41
- Tablă neagră 6 mm kg. 75
- idem 30 mm kg. 77
- idem 8 mm kg. 60
- idem 15 mm kg. 196
- Vopsea ulei kg. 2
- idem duco vernil kg. 5
- idem galben kg. 2
- idem albă kg. 31
- idem gri kg. 49
- idem neagră kg. 31

- idem ulei verde kg. 34
- idem verde kg. 80
- Burghiu Ø 4 kg. 5
- idem Ø 6,2 kg. 4
- idem Ø 10,2 kg. 5
- idem Ø 11 kg. 20
- idem Ø 12 kg. 11
- Tarozi Ø 12 kg. 10
- idem Ø 14 kg. 10
- idem Ø 10—12 kg. 2
- Burghiu Ø 4,5 kg. 30
- idem Ø 5 kg. 30
- idem Ø 5,5 buc. 30
- idem Ø 13 kg. 25
- idem Ø 14 kg. 30
- Tarozi Ø 10 kg. 10
- idem Ø 22 kg. 3
- idem Ø 16 kg. 3
- idem Ø 20 kg. 3
- idem Ø 28 kg. 3
- Filiere Ø 10 kg. 10
- idem Ø 12 kg. 10
- Burghiu Ø 7 kg. 50
- idem Ø 7—8 kg. 89
- idem Ø 8,5 kg. 50
- idem Ø 9 kg. 40
- idem Ø 10,5 kg. 25
- idem Ø 12 kg. 25
- idem Ø 12 kg. 25
- Burghiu kg. 3
- idem kg. 3
- idem 3,4 kg. 100
- idem 3,5 kg. 83
- Tarozi dif. kg. 100
- HDS kg. 269
- PAL 12 mm. mp. 192
- Racord 1/2 buc. 220
- Robinet 3/4 buc. 9
- idem abur 3/4 buc. 6
- Holendere 1 1/4 buc. 12
- Sifon spălător simplu buc. 4
- Coturi 3/4 buc. 44
- Duș flexibil buc. 110
- Niple M 2 buc. 50
- Holendere 3/4 buc. 7
- Teavă neagră Ø 60,6×3,6 ml. 50
- idem constr. 45×3 ml. 70
- Șuruburi 20×140 buc. 200
- Piulițe M5 buc. 880
- idem M8 buc. 90
- Șuruburi 8×50 buc. 97
- idem 8×70 buc. 583
- idem 10×70 buc. 19
- idem 160×100 buc. 100
- idem 16×45 buc. 100
- Piulițe M16 buc. 268
- Șuruburi 12×50 buc. 335
- idem 12×90 buc. 884
- idem 12×80 buc. 1316
- Piulițe M16 buc. 950
- Șuruburi 10×120 buc. 240
- Șuruburi 6×60 buc. 1200
- idem 16×60 buc. 1620
- idem 6×40 buc. 8784
- idem 8×80 buc. 10
- idem 6×50 buc. 266
- idem 6×30 buc. 350
- Piulițe M12 buc. 320

- idem M16 buc. 261
- Șaibe kg. 3
- Șaibe kg. 2
- Growere Ø 16 buc. 480
- ide mØ 24 buc. 414
- Nituri 4×8 kg. 5
- idem kg. 2
- idem 6×14 kg. 40
- Șaibe growere kg. 10
- Becuri LVF buc. 1
- Contactori 100 A 380 buc. 1
- Tablouri electrice buc. 20
- Radiatoare 10 elemente buc.
- Radia Royal buc. 1
- Patroane 63 A buc. 34
- idem 100 A buc. 25
- Reductori electrice buc. 2
- Mașini spălat buc. 4
- Contactor TCA 32 A buc. 3
- idem releu buc. 5
- Patroane 16 A buc. 100
- Conductor Ø 10 ml. 460
- Contoar trifazic buc. 1
- Tub PVC Ø 16 ml. 1316
- Contoar ml. 1
- Minerale cu șilduri ml. 1
- Cataramie damă mari ml. 838
- Chedin cauciuc kg. 93
- idem inimă kg. 23
- Geam securit 5 mm. buc. 3
- Inele cu coadă buc. 1112
- Paftale brune buc. 500
- Tercot vopsit kg. 13
- Zăvoare ușă buc. 11
- Cușite abrig buc. 6
- Agrafe curele kg. 25
- Panglică umerăș ml. 321
- Plăcuțe strung buc. 37
- idem buc. 7
- idem buc. 2
- idem buc. 30
- idem buc. 20
- Virf rotativ buc. 1
- Zahăr kg. 230
- Profil PVC unghiular kg. 317
- Fermoare buc. 25
- Matriță blacheuri buc. 1
- Căiele buc. 18000
- Pinion vaț buc. 1
- idem buc. 4
- Blocuri beton mc. 200
- Sulfat feros kg. 1000
- Plăci faguri PVC kg. 23
- Arc mașini cusut buc. 5
- Făină albă kg. 185
- Ciocănele moară buc. 43
- Bare plastic sudură ml. 24
- Țesătură sîrmă kg. 7
- idem zincată kg. 342
- Plăci azbociment mp. 46
- Accesorii prindere buc. 1280
- Plăci plută mp. 39

- Folie polietilenă kg. 1901
- Balamale uși buc. 24
- Freze metal buc. 5
- Cremoane fereastră buc. 24
- Ax planetar Bucegi buc. 4
- Plutitor carburator buc. 1
- Benzi cauciuc buc. 9
- Pinion primar buc. 1
- Bueși pivot SR buc. 2
- Pinion condus buc. 1
- Cărbuni electromotor SR buc. 138
- Arbore secuindar buc. 2
- Bară legătură SR buc. 1
- Supape admisie buc. 9
- Supape evacuare buc. 1
- Bendix SR buc. 1

COOPERATIVA „VIITORUL“
FĂGĂRAȘ
Str. 6 Martie nr. 24
Telefon 11688

PIESE DE SCHIMB PENTRU :
BICICLETE

- Arc sabot buc. 20
- Aripă spate buc. 8
- Aripă față buc. 6
- Ax conic buc. 10
- Ax față buc. 90
- Ansamblu mecanism mers liber buc. 5
- Ac pendulă buc. 3
- Apărător praf buc. 100
- Ax bicicletă buc. 1
- Butuc roată față buc. 10
- Clemă pt. șa buc. 7
- Cadru bicicletă Carpați buc. 2
- Cadru bicicletă buc. 1
- Con mare buc. 6
- Cuvetă buc. 10
- Con rac buc. 10
- Cuvetă buc. 400
- Con angrenaj buc. 20
- Frină de mină buc. 5
- Ghidon buc. 3
- Jantă pegas buc. 15
- Jantă roată 28×1/2 buc. 5
- Niplu spițe buc. 250
- Portbagaj buc. 3
- Presă camă buc. 3
- Piuliță pinion spate buc. 6
- Rulmenți butuc spate buc. 30
- Roată dințată buc. 40
- Spițe buc. 200
- Spițe 0.42 buc. 500
- Saboți buc. 30
- Zale de legătură buc. 20

WARTBURG

- Bucse retuș buc. 24
- Bulon braț buc. 6
- Curele 1060—1150 buc. 20
- Piuliță roată buc. 50

MOSKVICI

- Arc ambreaj buc. 14
- Capac delcou buc. 30

- Cărbuni electromotor buc. 30
- Garnitură pompă centrală buc. 50
- Garnitură pompă buc. 20
- Garnitură baie ulei buc. 50
- Lulea bujie buc. 700
- Pivot superior 408 buc. 35
- Rotor electromotor buc. 3

SKODA

- Aripă spate int. buc. 10
- Apărătoare praf buc. 11
- Burduf schimb. viteză buc. 6
- Contact hidraulic buc. 15
- Contact hidraulic buc. 15
- Cărbuni motor ștergător buc. 10
- Cameră de presiune buc. 10
- Culbuton buc. 6
- Geam lampă buc. 20
- Piston motor buc. 20
- Tacheți buc. 20
- Ușe față buc. 18
- Ușe spate buc. 4

MOBRA

- Ax 502487 buc. 28
- Amortizor 503302 buc. 4
- Amortizor spate buc. 10
- Ansamblu flanșe buc. 6
- Apărătoare lanț buc. 17
- Apărătoare ext. buc. 35
- Arc susp. față buc. 20
- Arc superior buc. 32
- Ax roată spate buc. 3
- Ax roată față buc. 4
- Braț furcă st. dr. buc. 3
- Bucse buc. 53
- Bucse ax stator buc. 3
- Bucse buc. 10
- Bucse dințată buc. 4
- Bucse ax demaror buc. 3
- Bazin carburator buc. 14
- Burduf cauciuc buc. 3
- Cană schimbător buc. 3
- Cot asamblat buc. 9
- Comutator buc. 19
- Corp carburator buc. 7
- Corp buc. 10
- Chiuveță buc. 20
- Capac frină buc. 4
- Capac lanț anterior buc. 30
- Capac lateral buc. 15
- Carcasă superioară buc. 50
- Capac 180 buc. 3
- Cauciuc pedală buc. 10
- Camă buc. 10
- Dispersor buc. 10
- Dispersor buc. 3
- Flanșă buc. 10
- Ghidon buc. 5
- Gheară frină buc. 10
- Jeantă roată buc. 15
- Întinzător lanț buc. 70
- Jug inferior buc. 4
- Jug superior buc. 8

- Lanț 1/2 buc. 20
- Mantou cauciuc buc. 30
- Niplu buc. 150
- Pinion lanț buc. 15
- Pedale buc. 5
- Pipă bujii buc. 10
- Placă ambreaj buc. 70
- Rulment colier buc. 100
- Rulment colier 16 bile buc. 20
- Roată dințată vit. 3 buc. 6
- Șurub reglaj buc. 10
- Șurub reglaj buc. 10
- Șurub miner buc. 30
- Suport aripă față buc. 2
- Suspensie față buc. 5
- Spițe buc. 800
- Semering buc. 30
- idem buc. 30
- Sabot frină buc. 50
- Redresor cu seleniu buc. 10
- Ureche superioară buc. 10
- Ureche 107 buc. 90
- Zale buc. 20
- Zale pentru lanț buc. 20

DACIA 1300

- Capotă față buc. 10
- Cablaj față buc. 8
- idem spate buc. 8
- Capotă spate buc. 10
- Geam ușă buc. 20
- Lonjeron I buc. 15
- idem II buc. 15
- idem față buc. 28
- Macara ușă buc. 15
- Nască față buc. 10
- Semi mască față buc. 10
- Ornament roată buc. 12
- idem buc. 12
- Oglină exterioară buc. 10
- Șasiu ansambl. față buc. 2
- Plafon D 1300 buc. 6
- Radiatoare buc. 20
- Stilp față buc. 10
- Stilp mijloc buc. 4
- Supape A.E. buc. 60
- Tobă eșap. spate buc. 10
- Tăblier buc. 8
- Tăblier ușă față buc. 3
- Traversă radiator buc. 30
- Ușă față buc. 10
- Ușă spate buc. 15
- Volan buc. 8
- Cutie climatizor buc. 5
- Aripă int. compl. buc. 10

SKODA S. 100

- Aripă spate buc. 20
- idem față int. buc. 10
- idem spate int. buc. 10
- Plafon buc. 5
- Ușă față buc. 10
- Ușă spate buc. 8

Întrebări și răspunsuri

● **VIRGIL PIELARU, Slatina** — În situația în care ați îndeplinit efectiv atribuțiile unei funcții superioare și munca prestată a fost corespunzătoare, (art. 67 și 82 din Codul Muncii), aveți dreptul la retribuire aferentă acestei funcții, stabilită în condițiile prevăzute de Legea nr. 57/1974, dacă, bineînțeles postul vacant al funcției îndeplinite nu s-a blocat. Conducerea unității are obligația însă, potrivit prevederilor Legii nr. 12/1971, să asigure îndeplinirea atribuțiilor tuturor funcțiilor de către persoane cu studii corespunzătoare normelor legale.

● **MARIANA BOȚOI, București** — Pentru încadrarea în funcția de tehnician proiectant principal nu îndepliniți condiția de 5 ani vechime în funcții tehnice prevăzută pentru încadrarea în această funcție. (pct. 66 din anexa nr. 2 la Legea nr. 12/1971). Vechimea realizată în funcția de desenator tehnic nu se consideră vechime în funcții tehnice. Cu pregătirea și vechimea pe care le menționați în scrisoare, în afară de funcția de subinginer, îndepliniți condițiile legale pentru a putea fi încadrată numai în funcția de tehnician proiectant.

● **FLORIAN GHEBELU, Oradea** — Întrucât din scrisoarea dv. nu rezultă date suficiente cu privire la studiile pe care le aveți și vechimea în specialitate, precum și datorită faptului că nu suntem în posesia nomenclatoarelor specifice privind condițiile de încadrare ale personalului Direcției generale a vămirilor, urmează să vă adresați Ministerului Finanțelor, singurul organ competent să vă răspundă.

● **IOAN IOSIP, Cluj-Napoca**. În speța relatată de dv. (art. 67 alin. 2 și art. 82 alin. 2 din Codul Muncii), dacă munca prestată de persoana care a îndeplinit temporar, în fapt, funcția de contabil șef a fost corespunzătoare, retribuirea — așa cum arătați că a fost acordată pentru această perioadă — este legală. În acest sens s-a pronunțat constant și Tribunalul Suprem în soluționarea unor asemenea litigii.

● **IOAN MIHALCEA, Brașov** — Cu studiile și vechimea menționată în scrisoarea dv. — potrivit art. 3 din Legea nr. 22/1969 — puteți fi încadrat magaziner. Referitor la încadrare, urmează să vă adresați unității, deoarece conform dispozițiilor pct. 26 din anexa nr. 3 la Decretul nr. 100/1979, stabilirea treptei de rulaș și a categoriei în care se încadrează fiecare unitate se face de către consiliul oamenilor muncii.

● **MIMI CAPĂȚINA, Tulcea** — Legea nr. 57/1974 a intrat în vigoare la 1.02.1975. Încadrarea dv. în anul 1979 ca subinginer trebuia să fie, potrivit prevederilor art. 35 lit. b din lege, la clasa 16 în virtutea acestor dispoziții legale. Aceasta independent de data precizărilor trimise de organul administrativ ierarhic superior unității care a constatat aplicarea neunitară a unor norme legale.

● **ZANCU ARISTOTEL, Sfintu Gheorghe** — Potrivit principiului stabilității în muncă consacrat de art. 19 lit. c din Codul Muncii, contractul de muncă nu poate să înceteze sau să fie modificat decât în cazurile prevăzute de lege sau cu acordul părților. Corespunzător dispozițiilor art. 176 alin. 1 din Cod, termenul de sesizare a organelor de soluționare a litigiilor de muncă este de 30 de zile de la data comunicării sau de la data cind cel interesat a luat cunoștință de măsura sau împrejurarea care a determinat litigiul. În consecință, funcția fiind un element esențial al contractului de muncă, transferarea în funcția de contabil șef de secție și apoi trecerea în aceea de economist principal se putea face numai cu consimțământul dv. În cazul în care transferarea și trecerea pe aceste funcții s-au făcut fără consimțământul dv. conform prevederilor legale menționate mai sus, aveți posibilitatea să vă adresați organelor de jurisdicție a muncii, în termen de 30 de zile de la data cind ați luat cunoștință de măsurile respective. Dacă nu ați contestat aceste măsuri în termenul legal, înseamnă că ați acceptat modificarea corespunzătoare a contractului de muncă.

Referitor la stabilirea retribuirii, precizăm că în conformitate cu prevederile art. 33 alin. 7 din Legea nr. 57/1974, numai retribuirea tarifară stabilită pe gradații constituie un drept câștigat, atât timp cât personalul este încadrat în aceeași funcție, ori în funcții echivalente, în aceeași unitate sau, prin transfer în interesul serviciului, în altă unitate, unde la funcția respectivă se aplică același nivel de retribuire. În speța, dv. ați fost transferat și apoi trecut de pe o funcție care avea retribuire fixă și indemnizație de conducere și nu retribuire pe gradații și nu în aceeași funcție și la o altă unitate care nu aplică același nivel de retribuire. Ca atare, nu vă sînt aplicabile prevederile legale menționate mai sus cu privire la menținerea retribuirii ca drept câștigat. Decretul nr. 100/1979 nu conține nici o prevedere referitoare la retribuire ca drept câștigat. Retribuirea dv. a fost stabilită corect, în conformitate cu prevederile pct. 11 din anexa

nr. 6 la Decretul nr. 100/1979, corespunzător cărora unitate putea, dar nu era obligată, dacă nivelul de retribuire al funcției permitea, să vă acorde o retribuire pînă la cel mult clasa de retribuire avută. Faptul că nu v-a menținut retribuirea nu constituie o ilegalitate. În ceea ce privește Decretul nr. 67/1980, în situația în care unul din posturile în care ați fost transferat sau trecut intră sub incidența acestui act normativ, contractul de muncă încheiat pentru un asemenea post este lovit de nulitate și ca atare trebuie să înceteze.

● **PAULINA BRĂILĂ, Baia Mare** — 1. Materialele de protecție consumabile (săpun, perii, alimente) se acordă pentru luna sau ziua respectivă. Acordarea acestora retroactiv, pentru o anumită perioadă, nu se justifică în raport cu scopul pentru care sînt acordate. 2) Trecerea unei persoane din funcția de planificator principal în funcția de șef birou și a titularului funcției de șef de birou în aceea de planificator principal, în cadrul aceleiași unități, este posibilă sub aspectul prevederilor Decretului nr. 367/1980. Nu rămîne nici un post vacant care să fie supus blocării. Această schimbare se poate face pentru o mai bună organizare a serviciului, cu acordul celor două persoane în cauză (art. 19 lit. c din Codul Muncii) și respectarea prevederilor art. 7 din Legea nr. 12/1971 privind promovarea pe bază de examen. În speța, statul de funcții nesuferind nici o modificare, nu se pune problema unei aprobări superioare. 3) Lipsa examenului sau concursului la promovarea unei persoane într-o funcție superioară determină nulitatea acesteia, nulitate care poate fi acoperită prin examinarea ulterioară a persoanei în cauză, dacă urmare a examinării aceasta este declarată reușită. Pentru nerespectarea unor proceduri legale cu caracter imperativ în cazul promovării unei persoane, viza de control financiar preventiv poate fi refuzată pînă la restabilirea legalității.

● **MARIA STOICA, Craiova** — Potrivit dispozițiilor art. 4(3) din Decretul nr. 246/1977 privind alocația de stat pentru copii, cuantumul alocației se modifică ori de cite ori se schimbă numărul copiilor, veniturile titularului, mediul urban sau rural în care acesta domiciliază, precum și celelalte condiții în raport de care se acordă alocația. La articolul 15(1) se precizează că persoanele care primesc alocația de stat pentru copii sînt obligate să comunice unității în termen de 10 zile orice schimbare intervenită în situația lor ori a numărului sau situației copiilor, de natură să modifice dreptul de alocație. Precizăm că față de cele arătate mai sus, unitatea a procedat legal.